

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

การศึกษาแรงงูใจในการเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา
ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา

นายบุญรอด บุญเกิด

18 พ.ย. 2553
277988

4๑ ๐๐ ๗๒๖๐1

๕๖๕๐๑๖๑๖๕

งานวิจัยได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2551

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

เรื่อง

21 S.A. 2553

หนังสือบริจาค

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิทยาศาสตร์และปรัชญาของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ตัวอย่างประชากร คือ นิสิตของมหาวิทยาลัยบูรพา ที่เลือกเรียนในรายวิชาเลือกเสรีของภาควิทยาศาสตร์และปรัชญา ในภาคการศึกษาต้นและปลาย ปีการศึกษา 2551 โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการศึกษามี ดังนี้

1. แรงจูงใจที่ทำให้นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาเลือกเรียนในรายวิชาเลือกเสรีของภาควิทยาศาสตร์และปรัชญา ในด้านเนื้อหาวิชาคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
2. แรงจูงใจที่ทำให้นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาเลือกเรียนในรายวิชาเลือกเสรีของภาควิทยาศาสตร์และปรัชญา ในด้านผู้สอนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
3. แรงจูงใจที่ทำให้นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาเลือกเรียนในรายวิชาเลือกเสรีของภาควิทยาศาสตร์และปรัชญา ในด้านความเข้าใจตนเองมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
4. แรงจูงใจที่ทำให้นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาเลือกเรียนในรายวิชาเลือกเสรีของภาควิทยาศาสตร์และปรัชญา ในด้านมิตรสัมพันธ์มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย

Abstract

The objective of this study is to examine the motivation of students choosing to study elective subjects of the Department of Religion and Philosophy at Burapha University. The sample population is composed of those Burapha university students who choose to study elective subjects of the Department of Religion and Philosophy during first and second semesters of the 2008 academic year. The research is conducted through the use of purposive sampling, including a questionnaire, and data analyzed using frequency, percentage, mean ($\bar{x}$), and standard deviation (SD). Research conclusions were as follows:

1. Student motivation in terms of subject matter revealed a high level of standard deviation.
2. Student motivation in terms of instructor revealed a high level standard deviation.
3. Student motivation in terms of self-actualization revealed a high level of standard deviation.
4. Student motivation in terms of peers/friendship revealed a low level of standard deviation.

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิจัยในครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ก็เพราะความช่วยเหลือจากบุคคลหลายๆ ท่านที่ช่วยให้คำปรึกษา และช่วยเหลือทางด้านข้อมูล จึงขอกล่าวนามในงานวิจัยนี้

รองศาสตราจารย์ ดร. ไพรัตน์ วงษ์นาม อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ ผู้เป็นนักวิจัยพี่เลี้ยง และช่วยตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัชรภรณ์ เชื้อนแก้ว รองคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ผู้ที่คอยช่วยให้กำลังใจ ช่วยแนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่อง

อาจารย์ Stevens Bodley อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาตะวันตกผู้ช่วยตรวจสอบภาษาอังกฤษ

นางสาวพัชรินทร์ รุจิรานุกูล อาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิตพิบูลบำเพ็ญ ผู้ที่ช่วยหาเอกสารพิมพ์ข้อมูล และตรวจสอบในการอ้างอิง

(นายบุญรอด บุญเกิด)

30 ตุลาคม 2552

สารบัญ

หน้า

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	
	ขอบเขตของการวิจัย.....	3
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	3
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
	หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์.....	3
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	4
	1. แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ.....	4
	1.1 ความหมายของแรงจูงใจ.....	4
	1.2 ประเภทของแรงจูงใจ.....	6
	1.3 ที่มาของแรงจูงใจ.....	9
	1.4 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ.....	10
	1.5 องค์ประกอบที่มีผลต่อแรงจูงใจ.....	12
	1.6 วิธีการเพิ่มแรงจูงใจ.....	15
	1.7 เป้าหมายในการเรียนของผู้เรียน.....	16
	2. แนวคิดเกี่ยวกับภาควิชาศาสนาและปรัชญา.....	18
	2.1 ประวัติความเป็นมาและสภาพปัจจุบัน.....	18
	2.2 ปรัชญา.....	19
	2.3 วิสัยทัศน์.....	19
	2.4 พันธกิจ.....	19
	2.5 แผนกลยุทธ์.....	19

2.6 รายวิชาเลือกเสรี.....	21
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	24
ประชากรและตัวอย่างประชากร.....	24
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	25
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	25
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	26
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	27
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	35
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	35
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	35
สรุปผลการวิจัย.....	36
1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	36
2. ข้อมูลแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและ ปรัชญาของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา.....	36
3. ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของ ภาควิชาศาสนาและปรัชญา.....	37
อภิปรายผลการวิจัย.....	37
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	39
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	40
รายการอ้างอิง.....	41

ภาคผนวก.....	43
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	44
ภาคผนวก ข ประวัตินักวิจัย.....	51
ประวัตินักวิจัยพี่เลี้ยง.....	52
ประวัติผู้วิจัย.....	53

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวน และร้อยละของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาที่เลือกเรียนในวิชาเลือกเสรีของ ภาควิชาศาสนาและปรัชญา จำแนกตามสถานภาพทั่วไป.....	28
2	แสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชา เลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญาของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ด้านเนื้อหา.....	30
3	แสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชา เลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญาของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ด้านผู้สอน.....	31
4	แสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชา เลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญาของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ด้านมิตรสัมพันธ์.....	32
5	แสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชา เลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญาของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ด้านความเข้าใจตนเอง.....	33

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบันนี้เต็มไปด้วยความรุนแรงและความวุ่นวาย ทั้งปัญหาเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน (Corruptions) การลักขโมย การทำร้ายร่างกาย และการเอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน เป็นต้น ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในชาติเต็มไปด้วยความหวาดระแวง ไม่กล้าที่จะไว้วางใจใครทั้งสิ้น ที่อยู่อาศัยก็ต้องทำเครื่องป้องกันที่มีความแข็งแรงมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็น ประตู หน้าต่าง กำแพง บางครั้งก็กลายเป็นอันตรายเมื่อเกิดไฟไหม้ รถยนต์ต้องติดสัญญาณกันขโมย ต้องมีอุปกรณ์ถือครองหลายชิ้นขึ้น สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ ก็เป็นเพราะว่าประชาชนเสื่อมถอยจากศีลธรรม ให้ความสำคัญกับศีลธรรมน้อยลง

คำว่า ศีลธรรม ตามทัศนะของท่านพระพรหมคุณาภรณ์ [ป.อ.ปยุตฺโต] (2546: 245) หมายถึง ความประพฤติที่ดีงามทางกาย วาจา ความประพฤติที่ดีที่ชอบ ความสุจริตทางกาย วาจา และอาชีวะ ดังนั้น เมื่อประชาชนขาดศีลธรรมแล้วความวุ่นวาย ความเดือดร้อนก็เกิดขึ้น เพราะประชาชนคิดแต่เพียงว่า ทำอย่างไรตนเองจะได้ประโยชน์สูงสุด ถึงแม้ว่าบางครั้งจะต้องประพฤติผิดทางกาย ทางวาจาก็ยอม เพื่อให้ตนเองได้ตามที่ต้องการ บางคนคิดว่า คนที่มีศีลธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นคนโง่ ไม่ทันคน เพราะคิดว่า ศีลธรรมไม่ช่วยให้ตนเองอึดท้อง

ประชาชนส่วนใหญ่จึงหันไปให้ความสำคัญกับปัญหาเรื่องปากท้อง เรื่องความเป็นอยู่ โดยคิดแต่เพียงว่า ทำอย่างไรตนเอง ญาติพี่น้อง พวกพ้อง จะได้ประโยชน์ ส่วนผู้อื่น หน่วยงานที่ตนเองเข้าไปเกี่ยวข้อง หรือแม้แต่ประเทศชาติจะเสียหายอย่างไรก็ไม่สนใจ จึงกลายเป็นว่า การจะทำอะไร หรือจะคิดโครงการอะไรขึ้นมานั้น ต้องได้ผลกำไร และผลกำไรที่ได้ต้องเป็นวัตถุเท่านั้น โดยลืมไปว่า ความจริงแล้ว กำไรที่เป็นนามธรรมนั้นก็มีความสำคัญ และยิ่งยืนกว่า ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องกระตุ้นประชาชนในชาติหันมาให้ความสำคัญใส่ใจกับการศึกษาที่เน้นหนักที่คุณธรรม - จริยธรรม และประพฤติปฏิบัติตามหลักของศีลธรรมกันให้มากขึ้น เพื่อความสงบสุขของประชาชน และประเทศชาติในระยะยาว เพราะถ้าประชาชนมีคุณธรรม มีจริยธรรม รัฐบาลก็จะประหยัดงบประมาณในอันที่จะต้องคอยป้องกัน ดูแลความสงบสุขของบ้านเมืองอย่างเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ หรือแม้แต่หน่วยงานของการศึกษาเองก็ตาม ถ้าคนในหน่วยงานมีคุณธรรม มีจริยธรรมแล้ว การทำงานของคนในหน่วยงานก็จะเต็มไปด้วยบรรยากาศที่มีความสุข

ภาควิชาศาสนาและปรัชญา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้จัดให้มีการเรียนการสอนวิชาเลือกเสรีขึ้น โดยเปิดโอกาสให้กับนิสิตทุกสาขาวิชาสามารถเลือกลงเรียนได้ ในภาคการศึกษานี้เปิดเรียนวิชาจริยธรรมในชีวิตประจำวัน (Ethics in Everyday Life) ซึ่งเนื้อหา

ของวิชานี้ จะเน้นให้นิสิตมีคุณธรรม จริยธรรมตามหลักของศาสนา และเมื่อประสบกับปัญหาต่างๆ ในชีวิตปัจจุบัน ก็สามารถหาทางออกให้กับชีวิตของตนเอง ไม่ต้องไปแก้ปัญหาวีชีวิตในทางที่ผิดๆ และยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง

จากที่ได้เปิดให้มีการเรียนการสอนวิชาเลือกเสรีในภาควิชาศาสนาและปรัชญาขึ้นมานี้ ปรากฏว่ามีนิสิตจากภาคต่างๆ ได้มาลงทะเบียนเรียนเป็นจำนวนมาก ทั้งสายศิลป์ และสายวิทย์ จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจอยากรู้ว่า แรงกระตุ้น แรงจูงใจอะไรที่เป็นสาเหตุที่ทำให้นิสิตมีความสนใจเข้ามาเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญาของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา

วิธีดำเนินการวิจัย

เนื่องจากการศึกษาให้ความสำคัญทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขั้นตอนการศึกษาไว้ 5 ขั้นตอน คือ

1. รวบรวมเอกสาร เพื่อรวบรวมแนวคิดและผลงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องอันจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือและกำหนดทิศทางและกรอบของการศึกษา
2. ปรึกษางานวิจัยกับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อปรับปรุงเครื่องมือและกรอบการศึกษาให้มีความชัดเจนและเหมาะสม
3. จัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ และแบบมาตราส่วนในการประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสอบถามปลายเปิด
4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจำนวน 100 ตัวอย่าง
5. วิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาหาค่าร้อยละของแบบสอบถามทั้งหมด ที่จัดส่งไปแล้วแบบสอบถามทุกชุดมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows ในการหาสถิติพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติ t-test

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากร คือ นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ที่ศึกษาอยู่ในคณะต่างๆ ดังนี้

1. คณะพยาบาลศาสตร์
2. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
3. คณะวิทยาศาสตร์
4. คณะศึกษาศาสตร์
5. คณะวิศวกรรมศาสตร์
6. คณะศิลปกรรมศาสตร์
7. คณะสาธารณสุขศาสตร์
8. คณะแพทยศาสตร์
9. คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์
10. คณะโลจิสติกส์
11. คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
12. คณะการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร
13. คณะการจัดการและการท่องเที่ยว

ตัวอย่างประชากร คือ นิสิตของมหาวิทยาลัยบูรพา ที่เลือกเรียนในรายวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา ในภาคการศึกษาต้นและปลาย ปีการศึกษา 2551

2. ระยะเวลาในการศึกษาวิจัยคือ ภาคการศึกษาต้นและปลาย ปีการศึกษา 2551

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

แรงจูงใจ หมายถึง แรงกระตุ้น หรือแรงผลักดันให้มนุษย์เกิดความพยายาม เกิดพลัง ในการแสดงพฤติกรรมออกมา เพื่อการบรรลุสิ่งที่ตั้งไว้

คณะ หมายถึง หน่วยงานที่สังกัดในมหาวิทยาลัยบูรพา และมีหน้าที่จัดการเรียนการสอน ในการศึกษาครั้งนี้

นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาที่เลือกเรียนในวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา หมายถึง นิสิตชั้นปีที่ 2-4 ที่เลือกเรียนวิชาจริยธรรมในชีวิตประจำวัน (Ethics in Everyday Life) ของภาควิชาศาสนาและปรัชญา ในปีการศึกษา 2551

วิชาเลือกเสรี หมายถึง วิชาจริยธรรมในชีวิตประจำวัน (Ethics in Everyday Life) ของภาควิชาศาสนาและปรัชญา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแรงจูงใจต่อการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาเรียนของนิสิตที่สามารถนำมาสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ รูปแบบการเรียนรู้ด้านจริยธรรม สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมตามหลักพันธกิจของมหาวิทยาลัยบูรพา
2. เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงหลักสูตร การเรียนการสอนของคณาจารย์ และการพัฒนาบัณฑิตอย่างมีประสิทธิภาพ

หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ภาควิชาศาสนาและปรัชญา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้นำข้อมูลไปใช้กำหนดนโยบายและวางแผนในการปรับยุทธศาสตร์ ด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างบูรณาการ
2. มหาวิทยาลัย ได้ข้อมูลไปเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพ การบริการวิชาการและการพัฒนานุเคราะห์ในองค์กร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การศึกษาแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญาของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเสนอตามลำดับต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ

1.1 ความหมายของแรงจูงใจ

1.2 ประเภทของแรงจูงใจ

1.3 ที่มาของแรงจูงใจ

1.4 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ

1.5 องค์ประกอบที่มีผลต่อแรงจูงใจ

1.6 วิธีการเพิ่มแรงจูงใจ

1.7 เป้าหมายในการเรียนของผู้เรียน

2. แนวคิดเกี่ยวกับภาควิชาศาสนาและปรัชญา

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ

1.1 ความหมายของแรงจูงใจ

อเนกกุล กริแสง (2520) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า เป็นการกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมและการควบคุมพฤติกรรม ซึ่งทำให้คนเราแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าอย่างเดิวนั้นไม่เหมือนกัน หรือทำให้คนบางคนมีพฤติกรรมไม่เหมือนเดิม

ประสาธ อิศรปริดา (2521) ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า เป็นภาวะที่อินทรีย์ถูกกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรม เป็นพฤติกรรมที่มีแนวทางอันแน่นอน มีทิศทางและมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กันไม่ขาดตอน เพื่อจะมุ่งสู่เป้าประสงค์ที่ตนปรารถนา

ดวลี เกื้อกุลวงศ์ (2528: 53) ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า หมายถึง ความต้องการ ความจำเป็น แรงกระตุ้นที่อยู่ภายในบุคคล แรงจูงใจจะถูกนำมุงหน้าไปสู่เป้าหมายซึ่งอาจเป็นลักษณะของจิตสำนึกหรือจิตใต้สำนึกก็ได้

ปราณี รามสูต (2528) ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า แรงจูงใจคือ องค์ประกอบต่างๆ ที่ช่วยเพิ่มพลัง เพิ่มความกระฉับกระเฉงให้กับพฤติกรรมที่นอกเหนือไปจากสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นธรรมดา ทำให้พฤติกรรมที่แสดงออกไปมีทิศทางหรือมีจุดหมายปลายทาง

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2529: 112) สรุปความหมายของแรงจูงใจไว้ว่า หมายถึง สิ่งที่จูงใจที่ทำให้เกิดการใช้พลังงานที่มีอยู่ในตัวบุคคลกระทำกิจกรรมเพื่อประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

สมบัติ กาญจนกิจ (2534) ได้สรุปความหมายของแรงจูงใจว่า เป็นสิ่งกระตุ้นสิ่งเร้าใจหรือสิ่งล่อใจ ทั้งภายในหรือภายนอก ที่บุคคลหรือกลุ่มแสดงออกในรูปพฤติกรรมโดยมีจุดหมายหมายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

หุลย์ จำปาเทศ (2535) ได้ให้ความหมายแรงจูงใจว่า การจูงใจจะต้องสร้างหรือทำให้เกิดความต้องการขึ้นภายใน ซึ่งความต้องการนี้จะเพิ่มพลังไปก่อให้เกิดการกระทำหรือพฤติกรรมของอินทรีย์นั้นๆ ทั้งในสภาวะรู้ตนและไม่รู้ตน

วรรณิ ลิ้มอักษร (2541: 117) สรุปความหมายของแรงจูงใจว่า เป็นแรงที่ทำให้บุคคลพยายามทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างมีเป้าหมาย เพื่อลดความไม่สบายใจหรือลดความเครียดที่ถูกกระตุ้นโดยบุคคลหรือถูกกระตุ้นโดยสิ่งแวดล้อม

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542: 138) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจว่าเป็นกระบวนการที่อินทรีย์ถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้าให้มีพฤติกรรมมุ่งไปสู่จุดหมายปลายทาง ถ้ามีแรงจูงใจมากพฤติกรรมก็จะมีมาก

อารี พันธุ์ณี (2542: 179) กล่าวถึงความหมายของแรงจูงใจว่า หมายถึง ภาวะใดๆ ก็ตาม ที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา และยังกล่าวถึงการจูงใจว่า หมายถึง การนำปัจจัยต่างๆ ที่เป็นแรงจูงใจมาผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างมีทิศทาง เพื่อบรรลุจุดหมายหรือเงื่อนไขที่ต้องการ ปัจจัยต่างๆ ที่นำมาอาจจะเป็นเครื่องล่อ รางวัล การลงโทษ การให้เกิดการตื่นตัว รวมทั้งทำให้เกิดความคาดหวัง เป็นต้น

แสงเดือน ทวีสิน (2545) กล่าวถึงคำว่า แรงจูงใจ หรือ Motivation ไว้ว่า เป็นคำที่มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า Movere แปลว่า พลังผลักดันให้เกิดการเคลื่อนไหว เพื่อไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ อันเกิดจากสิ่งเร้าภายนอก และสิ่งเร้าภายใน

เมอร์เรย์ (Murray, 1964) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า แรงจูงใจเป็นองค์ประกอบภายใน ซึ่งกระตุ้น นำทางหรือเป็นตัวรวมพฤติกรรมต่างๆ ไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ และเราจะอนุมานเกี่ยวกับแรงจูงใจได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกมา

ดี เชกโก (DeCecco, 1968) ให้ความหมายแรงจูงใจว่า เป็นตัวประกอบต่างๆ ที่เป็นแรงผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรม

กลูเอ็ค (Glueck, 1982) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า เป็นสภาวะภายในของบุคคลซึ่งเป็นตัวกำหนดทิศทางและระดับของพฤติกรรม ทำให้การทำงานของแต่ละบุคคลมีพลังมากขึ้น และดำเนินเรื่อยไปอย่างต่อเนื่องจนบรรลุความต้องการของตน

เบิร์ตและคริป (Bird and Cripe, 1986) ได้ให้คำนิยามของคำนี้ว่า เป็นสิ่งที่กระตุ้นให้มนุษย์หรือสัตว์เกิดการกระทำที่เพียรพยายามอย่างมาก เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

สรุปได้ว่า แรงจูงใจเป็นแรงกระตุ้น หรือผลักดันให้มนุษย์และสัตว์เกิดความพยายาม หรือเกิดพลังในการแสดงออกซึ่งพฤติกรรม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

1.2 ประเภทของแรงจูงใจ

ซูชีพ อ่อน โคนสูง (2522: 71-72) แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.2.1 แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) โดยใช้สิ่งเร้าภายนอก เช่น สิ่งของ หรือเกียรติยศเป็นเครื่องล่อ ให้เขาเกิดแรงจูงใจในการกระทำพฤติกรรมต่างๆ เพื่อให้ได้เครื่องล่อนี้

1.2.2 แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึง แรงจูงใจในการใช้พฤติกรรมหรือสิ่งที่จะกระทำเป็นเครื่องล่อให้เกิดความอยากจะทำ แรงจูงใจภายในนี้จะมีผลยิ่งขึ้นไม่หมด

กมลรัตน์ หล้าสุวษ์ (2528) ได้แบ่งประเภทของแรงจูงใจ ดังนี้

1) แบ่งตามที่มาของแรงจูงใจ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.1) แรงจูงใจทางร่างกาย (Physiological Motivation) เป็นแรงจูงใจที่ติดตัวมาแต่กำเนิด มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ซึ่งเกิดจากความต้องการทางร่างกาย ได้แก่ ความหิว ความกระหาย ความต้องการทางเพศ ฯลฯ

1.2) แรงจูงใจทางสังคม (Social Motivation) เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นหลังจากการเรียนรู้ทางสังคม ได้แก่ ความต้องการความรัก ความอบอุ่น การเป็นที่ยอมรับทางสังคม ฯลฯ

2) แบ่งตามเหตุผลของเบื้องหลังในการแสดงออกของพฤติกรรม สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1) แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึง แรงจูงใจที่สภาวะของบุคคลมีความต้องการและอยากจะทำแสดงพฤติกรรมบางอย่าง ด้วยเหตุผล และความชอบของตัวเอง บุคคลที่มีแรงจูงใจภายในนี้ จะแสดงพฤติกรรมต่างๆ ด้วยความพอใจและยินดีในงานของตน แรงจูงใจประเภทนี้ จะเกิดขึ้นภายในตัวบุคคล เช่น ความต้องการ ทัศนคติ ความสนใจ ความตั้งใจ การมองเห็นคุณค่า ซึ่งสิ่งเหล่านี้มักเป็นแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรมที่คงทนถาวร

2.1) แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) หมายถึง แรงจูงใจที่สภาวะของบุคคลที่ได้รับการกระตุ้นจากภายนอก ทำให้มองเห็นจุดหมายและนำไปสู่การแสดง

พฤติกรรมของบุคคลโดยทั่วไป แรงจูงใจเหล่านี้ เช่น การให้รางวัล การลงโทษ การยกย่องชมเชย การแสดงความรัก การให้รู้ผลการเรียน การแข่งขัน เป็นต้น

หัทธย ดันหยง (2535: 134-137) ได้แบ่งประเภทของแรงจูงใจออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1) แรงจูงใจทั่วไป แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1.1) แรงจูงใจทางร่างกาย (Physiological Motivation) เป็นแรงจูงใจทำกิจกรรมทางธรรมชาติของร่างกาย

1.2) แรงจูงใจทางสังคม (Social Motivation) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากภายนอกและเกิดขึ้นหลังจากแรงจูงใจภายใน ซึ่งหมายความว่ามนุษย์เราเมื่อเกิดประสบการณ์จากปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและสิ่งแวดล้อมเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจที่เกี่ยวข้องกับเงื่อนไขหลายประการ

1.3) แรงจูงใจบุคคล (Person Motivation) เป็นแรงจูงใจที่เกิดระหว่างปฏิสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจทางร่างกายกับแรงจูงใจทางสังคม

1.4) แรงจูงใจทางจิตใต้สำนึก (Subconscious Motivation) จากทฤษฎีของซิกมันด์ ฟรอยด์ อธิบายว่ามนุษย์พยายามเก็บสิ่งที่ขัดแย้งกับจิตใจ ฝังลึกอยู่ใต้สำนึกในภาวะปกติ แต่ในภาวะที่เกิดการตอบสนองจิตใต้สำนึกนั้นก็ถูกกระตุ้นให้แสดงออก บางครั้งก็แสดงออกแบบตรงและหลบเลี่ยง บางครั้งก็เป็นแบบตรงสู่เป้าหมาย และบางครั้งก็มุ่งหลบเลี่ยงอย่างสิ้นเชิง

2) แรงจูงใจเกี่ยวกับการเรียน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

2.1) แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) เป็นปฏิกิริยาทางสังคมหรือสิ่งแวดล้อมในการเรียน เกิดจากการใช้สื่อต่างๆ เช่น สื่อวาจา สื่อการอธิบาย บทบาทสมมุติ เกม เพลง เป็นต้น

2.2) แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) เป็นปฏิกิริยาของแรงจูงใจทางร่างกาย และบุคคลที่เกิดจากความสนใจ ความต้องการ เจตคติ ทัศนคติ เป็นต้น

วรรณี ลิ้มอักษร (2541: 117) ได้จำแนกแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) แรงจูงใจทางสรีระ (Physiological motives) แรงจูงใจชนิดนี้มีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อการมีชีวิตรอดของสิ่งมีชีวิตทั้งมนุษย์และสัตว์ ได้แก่ ความต้องการน้ำ ความต้องการอากาศ ความต้องการอาหาร ความต้องการพักผ่อน ความต้องการอุณหภูมิที่เหมาะสม ความต้องการกำจัดของเสียออกจากร่างกาย และความต้องการทางเพศ

2) แรงจูงใจทางจิตวิทยา หรือแรงจูงใจทางสังคม (Psychological motive or social motive) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากการเรียนรู้และมีการพัฒนาต่อเนื่องกันมาโดยตลอดจากการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เช่น มีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ ทั้งสมาชิกในครอบครัว ในโรงเรียน และในสังคม

มาลี จูฮา (2542: 138-139) ได้แบ่งแรงจูงใจเป็น 2 ประเภท คือ

1) แรงจูงใจภายใน (Intrinsic motivation) หมายถึง แรงจูงใจที่เกิดจากภายในตัวบุคคลซึ่งมีผลต่อการกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามความต้องการหรือตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ แรงจูงใจภายในมีความสำคัญมากกว่าแรงจูงใจภายนอก เพราะว่าแรงจูงใจภายในเกิดจากความรู้สึกรู้สึกของบุคคล เมื่อบุคคลรู้สึกเช่นใดก็จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองความต้องการของตนเองเสมอ ส่วนแรงจูงใจภายนอกนั้นบุคคลอาจเกิดความรู้สึกใดๆ ก็ได้ ตัวอย่างของแรงจูงใจภายใน

มุงได้

1. ความอยากรู้อยากเห็น ทำให้บุคคลเกิดการค้นคว้าเพิ่มเติม หรือเกิดไทย

2. ความสนใจ ทำให้บุคคลเกิดการใฝ่ถามหรือจ้องมอง

3. ความรัก ทำให้บุคคลเกิดการเสียสละและทำอะไรก็ได้

4. ความอบอุ่น ทำให้บุคคลเกิดความสบายใจ

5. ความเห็นอกเห็นใจ ทำให้บุคคลเกิดความคล้อยตามหรือตามใจ

6. ความสงสาร ทำให้บุคคลเกิดการให้อภัย

7. ความสำเร็จ ทำให้บุคคลเกิดความภาคภูมิใจ

8. ความหิว ทำให้บุคคลปรับพฤติกรรมได้

9. ความต้องการ ทำให้บุคคลเป็นอะไรหรือทำอะไรได้

10. ความพอใจ ทำให้บุคคลยินดีและทำอะไรก็ได้

11. ความศรัทธา ทำให้บุคคลเกิดการยอมรับและทำอะไรก็ได้

12. ความซาบซึ้ง ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่างๆ ได้

2) แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) หมายถึง แรงจูงใจที่เกิดจากภายนอกตัวบุคคลซึ่งมีผลต่อการกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามความต้องการหรือตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ แรงจูงใจภายนอกที่สำคัญ ได้แก่

2.1) การแข่งขัน แบ่งเป็นการแข่งขันกับตัวเอง การแข่งขันระหว่างบุคคล และการแข่งขันในระหว่างกลุ่ม เมื่อมีการแข่งขันทำให้บุคคลมีความพยายามที่จะได้รับชัยชนะ การแข่งขันทำให้เกิดการกระตุ้นและการแสดงพฤติกรรม

2.2) การร่วมมือ ทำให้บุคคลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นการสร้างทีมงานและความสามัคคีในกลุ่มขึ้นได้

2.3) บุคลิกของครู ทำให้นักเรียนเกิดความอยากรู้อยากเรียนหรือไม่อยากเรียนก็ได้

2.4) วิธีการสอนของครู ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจและอยากรู้อยากเรียนหรือสนใจที่จะเรียนก็ได้

2.5) การให้รางวัล เช่น ให้สิ่งของ คะแนน คำชมเชย หรือกำลังใจ มีผลทำให้นักเรียนตั้งใจเรียนดีขึ้น

2.6) การลงโทษ เช่น ตี ตักสิทธ์ ตักคะแนน คำหยาบ หรือดักเตือน มีผลทำให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงหรือหยุดยั้งพฤติกรรม หรือทำให้นักเรียนเสียใจได้

2.7) การใช้สื่อการสอน เช่น อุปกรณ์การสอน ชุดการสอน จัดทัศนศึกษา จัดฉายภาพยนตร์ และจัดกิจกรรมให้ทุกคนมีส่วนร่วม ทำให้นักเรียนตั้งใจเรียนดีขึ้น

2.8) การสอบ เช่น ครอบ่อนักเรียนว่าทำยชั่วโมงเรียนจะมีการทดสอบ มีผลทำให้นักเรียนตั้งใจเรียนมากขึ้น

สรุปได้ว่า แรงจูงใจแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ แรงจูงใจภายนอกและแรงจูงใจภายใน ซึ่งถ้าเป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล เช่น ความต้องการ ทศนคติ ความสนใจ ความตั้งใจ หรือการมองเห็นคุณค่าเป็นแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรมแล้วจะเรียกแรงจูงใจนั้นว่า แรงจูงใจภายใน แต่ถ้าเกิดจากการได้รับการกระตุ้นจากภายนอก เช่น การให้รางวัล การลงโทษ การยกย่องชมเชย การแสดงความรัก การให้รู้ผลการเรียน การแข่งขัน แล้วทำให้มองเห็นจุดหมายและนำไปสู่การแสดงพฤติกรรม เรียกแรงจูงใจนั้นว่า แรงจูงใจภายนอก

1.3 ที่มาของแรงจูงใจ

จากการศึกษาของแมคเคลแลนด์ (McClelland, 1961) เพื่อค้นหาแหล่งที่มาของแรงจูงใจสรุปผลว่า

1) การอบรมเลี้ยงดูตั้งแต่เยาว์วัยจากบิดามารดาจะมีผลทำให้ความต้องการผลสัมฤทธิ์สูงหรือต่ำ กล่าวคือ การฝึกให้เด็กทำอะไรได้เองตั้งแต่เล็กเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีแรงจูงใจสูง และจะต้องไม่บังคับหรือเข้มงวดจนเกินไป บิดามารดาต้องคอยให้กำลังใจ ให้ความอบอุ่นแก่บุตร แสดงความชื่นชมเมื่อบุตรทำอะไรสำเร็จได้ด้วยตนเอง แต่ถ้าหากมารดาเที่ยวเช็ดูให้เด็กช่วยตนเองตั้งแต่ยังเล็กเกินไปโดยหวังจะให้มีความแข็งแรงสูง อาจเกิดผลตรงข้ามคือ จะทำให้เด็กมีความต้องการประเภทนี้ต่ำ

2) ลักษณะทางร่างกาย มีการทดสอบแสดงให้เห็นว่าเด็กชายที่มีร่างกายแข็งแรงมักมีแรงจูงใจสูง แมคเคลแลนด์ให้ความเห็นไว้ว่า อาจเป็นเพราะเด็กชายที่มีร่างกายแข็งแรงมักจะสามารดเอาชนะต่อสิ่งท้าทายหรือการเสี่ยงต่างๆ ได้ หรืออาจเป็นผู้ขยันขันแข็ง ร่างกายจึงเจริญเติบโตแข็งแรง โครงสร้างของร่างกายของมนุษย์อาจไม่ได้ก่อให้เกิดแรงจูงใจโดยตรงแต่อาจเป็นเพียงภาวะแวดล้อมที่มีส่วนช่วยกำหนดการที่จะได้มาซึ่งแรงจูงใจเท่านั้น

3) ประสบการณ์ที่ได้รับเมื่อเติบโตขึ้น รวมทั้งด้านการศึกษาซึ่งเป็นเครื่องช่วยเสริมสร้างความเชื่อถือและทัศนคติต่างๆ ให้เกิดขึ้นภายในจิตสำนึก (Consciousness)

4) สภาพดินฟ้าอากาศ ที่มีลักษณะกระตุ้นที่เหมาะสมให้เกิดความต้องการความสำเร็จมีอยู่มากในบริเวณที่มีความอบอุ่นปานกลาง โดยเฉลี่ยอุณหภูมิประมาณ 40-60 องศาฟาเรนไฮต์ ยิ่งความร้อนยิ่งสูงความต้องการผลความสำเร็จจะลดลงตามลำดับ

จากแหล่งที่มาของความต้องการความสำเร็จทั้ง 4 ประการนี้ แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1969) เน้นที่การอบรมเลี้ยงดูและไม่เห็นด้วยกับสาเหตุที่เกิดจากดินฟ้าอากาศหรือเชื้อชาติเผ่าพันธุ์

1.4 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ

ทฤษฎีแรงจูงใจที่นักจิตวิทยานำมาใช้ในการอธิบายพฤติกรรมของบุคคลนั้น แบ่งออกเป็น 3 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ทฤษฎีมานุษยนิยม และทฤษฎีปัญญานิยม (สุภาภรณ์ เจริญศิริ โสภากย์, 2546: 14-16)

1.4.1 ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เชื่อว่า บุคคลจะเกิดแรงขับ หรือแรงจูงใจเมื่อพฤติกรรมนั้นได้รับการเสริมแรง ความต้องการด้านปัญญา หรือการรู้คิดไม่สำคัญเท่ากับแรงเสริมที่ควบคุมให้เกิดพฤติกรรม ได้แก่ ผลที่เกิดตามมาของพฤติกรรมทันทีที่เกิดการตอบสนอง (Response) ซึ่งทำให้บุคคลเกิดพฤติกรรมนั้นซ้ำๆ

ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับประสบการณ์ในอดีต (Past Experience) ว่ามีผลต่อแรงจูงใจของบุคคลเป็นอย่างมาก โดยที่ประสบการณ์ในด้านดีจะกลายเป็นแรงจูงใจทางบวกที่ส่งผลรื้อให้มนุษย์มีความต้องการแสดงพฤติกรรมในทิศทางนั้นมากยิ่งขึ้น และประสบการณ์ในด้านไม่ดี คือ ไม่ได้ได้รับความพึงพอใจจะทำให้มนุษย์ไม่อยากแสดงพฤติกรรมเช่นนั้นอีก ทฤษฎีนี้เน้นความสำคัญของสิ่งเร้าภายนอก (Extrinsic Motivation)

1.4.2 ทฤษฎีมานุษยนิยม

ทฤษฎีมานุษยนิยม เชื่อว่า คนทุกคนมีแรงจูงใจ ซึ่งเป็นผลมาจากความต้องการที่จะเจริญเติบโต และพัฒนา แรงจูงใจภายในจึงสำคัญมาก โดยแนวความคิดนี้เป็นของมาสโลว์ (Maslow) ที่ได้อธิบายถึงลำดับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ แบ่งออกเป็น 5 ชนิด คือ

- 1) ความต้องการทางสรีระ
- 2) ความต้องการมั่นคง ปลอดภัย หรือสวัสดิภาพ
- 3) ความต้องการความรัก และเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม
- 4) ความต้องการที่จะรู้สึกว่าคุณค่า
- 5) ความต้องการที่จะรู้จักตนเอง

เขาเห็นว่าความต้องการเหล่านี้ จะเป็นตัวกระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเพื่อไปสู่ความต้องการนั้น ถ้าเข้าใจความต้องการของมนุษย์ก็สามารถอธิบายถึงเรื่องแรงจูงใจของมนุษย์ได้เช่นกัน

1.4.3 ทฤษฎีปัญญานิยม

ทฤษฎีปัญญานิยม เชื่อว่า คนแต่ละคนมีกระบวนการเกิดแรงจูงใจที่ทำให้เข้าใจโลก สามารถดำเนินชีวิต และนำตนเอง บุคคลถูกจูงใจเมื่อมีประสบการณ์ความไม่สมดุลทางปัญญา หรือการรู้ถึงขณะที่พยายามแก้ปัญหาต่างๆ ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับแรงจูงใจภายในซึ่งจะเห็นคุณค่าการเรียนรู้เพื่อตนเอง นั่นคือ แต่ละคนจะพยายามทำให้ตัวเองประสบความสำเร็จในงานทุกชิ้นที่ทำ

ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับระดับของความมุ่งหวัง (Level of Aspiration) กล่าวคือ คนเรามีแนวโน้มที่จะตั้งความมุ่งหวังของตนเองให้สูงขึ้นเมื่อเขาทำงานหนึ่งสำเร็จ และตรงกันข้ามคือ จะตั้งความมุ่งหวังของตนเองต่ำลงเมื่อเขาทำงานหนึ่งแล้วล้มเหลว

จากทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจต่างๆ พอจะสรุปได้ว่า แรงจูงใจ เป็นพลังผลักดันให้เกิดการเคลื่อนไหว เพื่อไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ ทำให้เกิดการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลได้รับการกระตุ้น หรือการเสริมแรง จนเกิดเป็นการตอบสนองต่อแรงจูงใจนั้น นอกจากแรงจูงใจทั้ง 3 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ทฤษฎีมานุษยนิยม และทฤษฎีปัญญานิยม ที่นักจิตวิทยานำมาใช้ในการอธิบายพฤติกรรมของบุคคล จากการศึกษาพบว่า ในทางพระพุทธศาสนายังได้กล่าวถึงแรงผลักดันพฤติกรรมของมนุษย์ไว้ ดังนี้

1.4.4 ทฤษฎีทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ

ในทางพระพุทธศาสนา ได้มีการศึกษาในหลักธรรมต่างๆ ซึ่งกรมพระยาวชิรญาณวโรรส (2520) ได้สรุปเรื่อง แรงผลักดันพฤติกรรมของมนุษย์ ได้แก่ ความอยาก เรียกว่า ตัณหา ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทคือ

- 1) กามตัณหา ความอยากในสิ่งที่น่าใคร่ น่าปรารถนา น่าพอใจ ในรูป รส กลิ่น เสียง และการสัมผัส
 - 2) ภวตัณหา ความอยากเป็นโน่นเป็นนี่ เช่นเป็นเศรษฐี เป็นดาราภาพยนตร์ เป็นบัณฑิต ฯลฯ
 - 3) วิภวตัณหา ความอยากไม่เป็นโน่นเป็นนี่ อยากพ้นไปจากภาวะที่ไม่ปรารถนา
- ตัณหาทั้ง 3 จำพวกนี้ ทำให้เกิดอุปาทาน คือ ความยึดมั่นถือมั่น และทำให้เกิดเจตจำนงในการกระทำพฤติกรรมต่างๆ เช่น อยากเป็นเศรษฐีก็ทำให้ยึดมั่นในความความคิดเกี่ยวกับความสุขสบายของเศรษฐี ยึดมั่นที่จะทำให้คนร่ำรวยจึงมีพฤติกรรมขยันขันแข็ง ทำมาหากินหรือโกงกินเพื่อให้เป็นเศรษฐี เป็นต้น

นอกจากนี้ในทางพระพุทธศาสนายังได้กล่าวถึงเนื้อหาความต้องการของมนุษย์ โดยแบ่งย่อยๆ ได้ 2 ประเภท คือ

1) ความต้องการเบื้องต้น ก็คือปัจจัย 4 อันเป็นสิ่งจำเป็นแก่การดำรงชีวิต ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย

2) ความต้องการทั่วไป ได้แก่ โลกธรรมทั้ง 4 คือ ลาภ ยศ สรรเสริญ และบารมี

ความสำเร็จในการทำงานจัดอยู่ในประเภทความต้องการทั่วไป ซึ่งได้มีกล่าวไว้ในอิทธิบาท 4 คือ ฉันทะ (ความพอใจในงาน) วิริยะ (มีความพากเพียรในงาน) จิตตะ (เอาใจใส่จดจ่อในงาน) วิมังสา (หาทางปฏิบัติงานนั้นให้ได้ผลดีที่สุด) จะเห็นได้ว่า คนเราเมื่อมีฉันทะ มีความพอใจในงานย่อมเกิดแรงจูงใจขึ้นในตัวเราเองอันเป็นแรงจูงใจถาวร เพราะงานต้องอยู่กับเราชั่วชีวิต เมื่อเผชิญกับอุปสรรค หากเรามีอิทธิบาท 4 นี้ เราก็จะประสบความสำเร็จซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์ปรารถนา

ในทางพระพุทธศาสนาตามที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ อาจกล่าวได้ว่ามนุษย์นอกจากต้องการมีสุขภาพดีแล้ว ยังต้องการความสำเร็จในการทำงาน ความสำเร็จในสัมพันธภาพระหว่างตนเองกับผู้อื่น และความสำเร็จในชีวิตครอบครัว ความสำเร็จเหล่านี้อยู่ในวิสัยที่มนุษย์จะกระทำได้ เมื่อมีความตั้งใจจริง อุทิศพลกำลังกายและพลังใจเพื่อจุดมุ่งหมายปลายทางที่ตั้งไว้ ซึ่งถือว่าเป็นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

1.5 องค์ประกอบที่มีผลต่อแรงจูงใจ

แรงจูงใจจัดว่ามีผลต่อการเรียนรู้พฤติกรรมต่างๆ ของบุคคลเป็นอันมาก เพราะการที่บุคคลเกิดแรงจูงใจในการที่จะกระทำพฤติกรรม ย่อมจะทำให้พฤติกรรมหรือการเรียนรู้ในสิ่งนั้นๆ มีประสิทธิภาพและเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วมากกว่าบุคคลที่ไม่เกิดแรงจูงใจ ลักษณะของแรงจูงใจของบุคคลจึงขึ้นอยู่กับองค์ประกอบดังต่อไปนี้ (อารี พันธมณี, 2542: 193-194)

1.5.1 ธรรมชาติของแต่ละบุคคล ทุกคนจะมีธรรมชาติของตนแตกต่างกับคนอื่น หรือมีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ซึ่งประกอบด้วย

1.5.1.1 แรงขับ แรงขับของบุคคลจัดว่าเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการเกิดพฤติกรรม แรงขับเป็นสภาวะที่เกิดจากความไม่สมดุลภายในของร่างกายของมนุษย์ เช่น สภาวะความต้องการอาหาร น้ำ สภาวะความตึงเครียด ความรู้เจ็บปวด เป็นต้น เมื่อบุคคลเกิดภาวะของการขาดสมดุลในร่างกายขึ้น จะทำให้บุคคลพยายามที่จะทำให้อวัยวะเกิดความสมดุล จึงเกิดแรงขับขึ้นซึ่งเป็นเริ่มต้นของบุคคลที่เป็นแรงจูงใจบุคคลเพื่อทำให้สภาวะของร่างกายอยู่ในสภาวะสมดุล แรงขับเกิดขึ้นได้จากลักษณะ 2 ประการคือ

1. แรงขับที่เกิดขึ้นจากภายในร่างกาย เช่น ความหิว ความกระหาย ความง่วงนอน เป็นต้น

2. แรงขับที่เกิดขึ้นจากภายนอกร่างกาย เช่น การได้รับความเจ็บปวดจากสิ่งเร้าภายนอก สภาวะความกดดันจนทำให้บุคคลเกิดความตึงเครียด เป็นต้น

1.5.1.2 ความวิตกกังวล จากการศึกษาพบว่า ความวิตกกังวลจะมีผลต่อการเรียนรู้ หรือการกระทำพฤติกรรมต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่มีความวิตกกังวลใจมากจะมีการกระทำ หรือพฤติกรรมด้อยกว่ากลุ่มที่ไม่มีความกังวลใจ และเมื่อศึกษาต่อไปพบว่า กลุ่มที่มีความวิตกกังวล ใจน้อยควรจะได้รับ การกระตุ้นจากสิ่งเร้า ส่วนกลุ่มที่มีความวิตกกังวลสูงแม้จะได้รับการกระตุ้น จากสิ่งเร้าก็ไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้

ความวิตกกังวลใจจะมีความแตกต่างไปในแต่ละบุคคล ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์ การเรียนรู้ของแต่ละบุคคล เมื่อบุคคลมีอายุเพิ่มมากขึ้น มีประสบการณ์เพิ่มขึ้นย่อมจะเกิดความวิตก กังวลเพิ่มมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากเด็กเล็กๆ มักจะ ไม่มีความกังวลใจแต่จะมีความกลัว เมื่ออายุเพิ่ม มากขึ้นความกลัวจะลดน้อยลงไปกลายเป็นความวิตกกังวลเพิ่มขึ้นมาแทนที่

1.5.2 สถานการณ์ต่างๆ ในสิ่งแวดล้อม สถานการณ์ต่างๆ ในแต่ละสิ่งแวดล้อม ย่อมจะ ส่งผลทำให้บุคคลเกิดแรงงูใจได้แตกต่างกัน เป็นต้นว่า ส่งผลให้บุคคลเกิดความสับสนวุ่นวาย หรืออื่นๆ และวัฒนธรรมแต่ละสังคมย่อมจะส่งผลให้พัฒนาการของผู้เรียนมีความแตกต่างกันไป ด้วย ลักษณะสถานการณ์ต่างๆ ในแต่ละสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อแรงงูใจ ได้แก่

1.5.2.1 การแข่งขัน หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่มีความปรารถนาจะเอาชนะผู้อื่น หรือความปรารถนาจะทำให้ตนเองมีสภาพการณ์ที่ดีขึ้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นความรู้สึกที่มีความ ต้องการการแข่งขันหรือเอาชนะผู้หนึ่งผู้ใด หรือทำตัวให้ดีขึ้นจัดเป็น เรื่องของการแข่งขัน นั้นแสดงว่า เกิดแรงงูใจในการแสดงพฤติกรรม ลักษณะการแข่งขันจะมีลักษณะที่สำคัญ 2 ลักษณะ คือ

1) การแข่งขันกับตนเอง เป็นการแข่งขันที่ทำให้ตนเองดีขึ้นด้วยความเต็ม ใจและความต้องการของตนเอง ไม่มีผู้ใดมาบังคับให้เกิดพฤติกรรมและเป็นความปรารถนาของ บุคคลนั้นเป็นสำคัญ

2) การแข่งขันกับบุคคลอื่น เป็นความรู้สึกที่ต้องการเอาชนะบุคคลอื่น ต้องการให้ตนเองเหนือกว่าบุคคลอื่น และมักจะพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อให้ตนชนะผู้อื่นเสมอ

1.5.2.2 ความร่วมมือ หมายถึง แรงงูใจที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับ แรงผลักดันทางสังคมเป็นลักษณะของการมีพฤติกรรมแบบประนีประนอมให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เพื่อให้งานหรือพฤติกรรมที่มุ่งปรารถนานั้นสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ฉะนั้น ความร่วมมือของบุคคลจึงจัดว่าเป็นแรงงูใจที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้บุคคลเกิด พฤติกรรมต่างๆ ขึ้น

1.5.2.3 การตั้งเป้าหมาย หมายถึง การที่บุคคลได้มีการตั้งเป้าหมายในชีวิตไว้อย่าง ใดอย่างหนึ่ง ซึ่งมีผลทำให้บุคคลมีความพยายามที่จะกระทำสิ่งต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตนได้ ตั้งความหวังไว้ แต่ในบางครั้งแม้ว่าบุคคลจะมีการตั้งเป้าหมายไว้ก็ตาม แต่บุคคลนั้นไม่สามารถจะ กระทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตนได้ตั้งไว้ก็ได้ ด้วยเหตุนี้ การตั้งเป้าหมายในชีวิตจึงเป็นแรงงูใจ ในการที่จะแสดงพฤติกรรมต่างๆ ลักษณะของการตั้งเป้าหมายมี 2 ลักษณะ คือ

1) เป้าหมายรวม เป็นเป้าหมายที่มักจะมีเป้าหมายย่อยๆ อื่นๆ เข้ามาเกี่ยวข้องเสมอ เช่น มีเป้าหมายในชีวิตว่า จะต้องเป็นนักวาดรูปที่มีชื่อเสียงของโลก แต่ในขณะนี้ยังอายุน้อยและเรียนหนังสืออยู่ จึงมีเป้าหมายย่อยๆ หลายๆ เป้าหมายรวมนั้นคือ

- จะวาดรูปให้ชนะการแข่งขันจนได้รับรางวัล
- จะวาดรูปเพื่อให้ได้รับคำชมเชย
- จะแสดงความสามารถในการวาดรูปเพื่อให้เพื่อนยอมรับ

2) เป้าหมายระยะไกล เป็นเป้าหมายที่ได้ตั้งขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมายใดจุดมุ่งหมายหนึ่งโดยเฉพาะ การตั้งเป้าหมายระยะไกลนี้จะเกิดขึ้นกับบุคคลที่มีวุฒิภาวะทางด้านสมองพอสมควร จะไม่เกิดขึ้นในเด็กเล็กๆ ดังนั้น เป้าหมายระยะไกลอาจจะเป็นประโยชน์สำหรับเด็กในวันหนึ่งข้างหน้า อาจจะเป็นวัน สัปดาห์ เดือน ปี หรือหลายๆ ปี ก็ได้

1.5.2.4 การตั้งความทะเยอทะยาน เป็นการตั้งความหวังสูงไว้ เช่น เด็กบางคนมีความหวังว่า ต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ในสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงเก่าแก่ของประเทศไทย คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลก็คือทำให้เด็กคนนั้นเกิดความมานะ มีความพยายามอย่างมากเพื่อที่จะให้ได้ศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาแห่งนั้น นั่นแสดงว่า การตั้งความหวังหรือการเกิดความทะเยอทะยานจึงเป็นแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกิดพฤติกรรมขึ้น แต่ถ้าบุคคลตั้งความทะเยอทะยานสูงเกินความสามารถของตนเองแล้ว จะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกล้มเหลวได้ง่าย ทำให้ไม่มีแรงจูงใจหรือเกิดความท้อถอยในการทำงานนั้นๆ หรือถ้าบุคคลตั้งความหวังไว้ต่ำกว่าความสามารถของตนเอง ก็ทำให้บุคคลไม่มีแรงจูงใจพอที่จะกระทำพฤติกรรมต่างๆ ต่อไป เพราะเหตุว่าตนได้ประสบความสำเร็จในงานนั้นๆ ง่ายเกินไป

อย่างไรก็ตาม การตั้งระดับความทะเยอทะยานและการตั้งเป้าหมาย ยังขึ้นอยู่กับสิ่งต่อไปนี้

- 1) ความยาก งานนั้นมีความยากมาก จนกระทั่งบุคคลไม่สามารถมองเห็นหนทางที่จะทำงานสำเร็จได้
- 2) ความง่าย งานนั้นมีความง่ายจนเกินไป ทำให้ไม่มีความรู้สึกอยากจะทำงาน
- 3) ความมั่นใจ บุคคลขาดความมั่นใจที่จะตั้งเป้าหมายในชีวิต หรือขาดความมั่นใจที่จะตั้งความหวังหรือความทะเยอทะยาน
- 4) ความมุ่งหมายต่ำ ผู้เรียนตั้งจุดมุ่งหมายในชีวิตหรือตั้งระดับความทะเยอทะยานไว้ต่ำกว่าความเป็นจริงหรือต่ำกว่าความสามารถของบุคคล
- 5) คำแนะนำ บุคคลมักจะขาดคำชี้แนะอย่างถูกต้องเกี่ยวกับการตั้งความหวังหรือการตั้งเป้าหมายในชีวิต

1.6 วิธีการเพิ่มแรงจูงใจ

ในทัศนะของแมคเคลแลนด์ (McClelland, 1969) เขาเห็นว่าการที่จะทำให้บุคคลมีแรงจูงใจสูงขึ้นเป็นสิ่งที่ทำได้ไม่ยากนัก เพราะความต้องการผลสัมฤทธิ์หรือแรงจูงใจนั้นฝังแน่นอยู่ในวัฒนธรรม เป็นต้นว่า ศาสนา การดำเนินชีวิตและโดยเฉพาะอย่างยิ่ง วิธีการที่บิดามารดาอบรมเลี้ยงดูบุตร แมคเคลแลนด์ได้เสนอแนะว่า ในการอบรมเลี้ยงดู ควรจะลดอำนาจข่มขู่ของบิดาให้น้อยลง และสร้างทัศนคติ ค่านิยมที่เน้นผลสัมฤทธิ์ของแต่ละบุคคล แทนที่จะเน้นการพึ่งพาอาศัยและอำนาจจากภายนอกซึ่งบุคคลไม่สามารถจะควบคุมได้เป็นสิ่งสำคัญมาก นอกจากนี้ แมคเคลแลนด์ยังได้เสนอแนะวิธีการที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายอีก 3 ประการ คือ

1) การฝึกหัดให้บุคคลสนใจกับความคิดเห็นของคนอื่น (Other directedness) เพื่อให้บุคคลคลายยึดมั่นในประเพณี หันมาหาเครื่องยึดเหนี่ยวอย่างอื่น สำหรับควบคุมการปฏิบัติเชิงสังคมและมีการรณรงค์ทางอุดมการณ์ (Ideological Campaign) ซึ่งจะช่วยให้บุคคลมีความมั่นคงในอุดมการณ์เพิ่มขึ้น

2) การจัดให้เด็กเล่นหรือทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น โดยเน้นถึงความสำคัญของการจัดให้เด็กเล่นหรือทำกิจกรรมร่วมกับเด็กอื่นเป็นหมู่คณะ เพื่อให้รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และเกิดความต้องการผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น

3) การช่วยให้บุคคลมีความคิดฝันเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ (Achievement Related Fantasies) โดยการสนับสนุนทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ในห้องเรียนควรมีการสอนให้เด็กคิดฝันเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์และสนับสนุนให้ผู้เรียนสร้างจินตภาพขึ้น ซึ่งผู้เรียนอาจนำไปใช้ในชีวิตจริงได้

นอกจากนี้แมคเคลแลนด์ ยังเห็นว่า ควรใช้คนที่มีความต้องการผลสัมฤทธิ์สูงอยู่แล้วที่มีอยู่ในสังคมให้เป็นประโยชน์ยิ่งขึ้น กล่าวคือ ควรพยายามชักจูงให้ผู้ที่มิมีแรงจูงใจประกอบธุรกิจหรือวิสาหกิจเกี่ยวกับการผลิต (Productive Enterprise) ให้มากขึ้น

ในการเพิ่มแรงจูงใจนั้น โรเซน (Rosen, 1959) ได้เสนอแนะวิธีการฝึกให้เด็กมีแรงจูงใจสูงไว้ดังต่อไปนี้

- 1) ให้รางวัลแก่เด็กที่พยายามทำอะไรได้สำเร็จ พ่อแม่อาจสอนโดยการชี้แนะให้เด็กแก้ปัญหาตามลำดับขั้น จะทำให้เด็กกล้าที่จะพยายามและกระทำให้ถึงมาตรฐาน
- 2) ให้รางวัลแก่เด็กที่มีความพยายามเพื่อบรรลุความสำเร็จด้วยตนเอง
- 3) สภาพการดำเนินชีวิตและผลสัมฤทธิ์ของบิดามารดาเอง จะเป็นสิ่งที่ทำให้เด็กเกิดความต้องการผลสัมฤทธิ์สูงได้

1.7 เป้าหมายในการเรียนของผู้เรียน

นักจิตวิทยาได้แบ่งเป้าหมายในการเรียนของผู้เรียนออกเป็น 2 ลักษณะ คือ เรียนเพื่อความรู้ (Learning Goal) และเรียนเพื่อผลตอบแทน (Performance Goal) (แสงเดือน ทวีสิน, 2545: 182-183)

1.7.1 เรียนเพื่อความรู้ เป้าหมายในการเรียนของผู้เรียนในลักษณะนี้ก็คือ เรียนเพื่อความรู้หรือทักษะและเทคนิคใหม่ๆ เป็นสำคัญ

1.7.2 เรียนเพื่อผลตอบแทน เป้าหมายในการเรียนของผู้เรียนในลักษณะนี้ คือ เรียนเพื่อได้รับรางวัล คะแนน คำชม การยอมรับ หรืออาจจะเรียนเพื่อไม่ต้องการถูกทำโทษ ถูกหักคะแนนหรือไม่ได้รับการยอมรับ เป็นต้น ทั้ง 2 ลักษณะที่กล่าวนี้เป็นการเรียนเพื่อหวังผลตอบแทนเช่นเดียวกัน

ออมรอด (Ormrod, 1995 อ้างถึงใน แสงเดือน ทวีสิน, 2545: 183-184) ได้เปรียบเทียบลักษณะของผู้เรียนที่มีเป้าหมายในการเรียนเพื่อความรู้และเป้าหมายในการเรียนเพื่อหวังผลตอบแทน ดังนี้

ผู้เรียนที่มีเป้าหมายเรียนเพื่อความรู้	ผู้เรียนที่มีเป้าหมายเรียนเพื่อหวังผลตอบแทน
1. เชื่อว่าความสำเร็จจะเกิดขึ้นได้ก็โดยอาศัยความพยายามและการฝึกหัด 2. เลือกทำงานที่เปิดโอกาสให้เกิดการเรียนรู้มากที่สุด 3. จะมีความรู้สึกเบื่อและผิดหวังต่องานที่ง่ายเกินไป 4. เชื่อว่าความพยายามเป็นสิ่งสำคัญ	1. เชื่อว่าความสำเร็จจะเกิดขึ้นได้เฉพาะบุคคลบางคนที่มีความสามารถพิเศษ 2. เลือกทำงานที่เปิดโอกาสให้แสดงความสามารถและหลีกเลี่ยงงานที่จะก่อให้เกิดความไม่สำเร็จ 3. มีความรู้สึกพอใจต่องานที่ง่าย 4. ไม่เชื่อเรื่องความพยายาม เพราะเชื่อว่าความสำเร็จจะเกิดขึ้นกับคนบางคนที่มีความสามารถพิเศษเท่านั้น
5. เป็นผู้มีรูปแบบแรงจูงใจแบบภายใน 6. มีรูปแบบและยุทธวิธีการเรียนเพื่อให้เกิดความเข้าใจเนื้อหาวิชา (เช่น การเรียนโดยรู้ความหมาย การขยายความ การเรียนด้วยความเข้าใจ) 7. ประเมินความสำเร็จโดยดูพัฒนาการของตนเอง	5. เป็นผู้มีรูปแบบแรงจูงใจแบบภายนอก 6. มีวิธีการเรียนแบบท่องจำ 7. ประเมินความสำเร็จโดยเปรียบเทียบกับผู้อื่น

8. เชื่อว่าข้อผิดพลาดต่างๆ เป็นสิ่งธรรมดาที่เกิดขึ้นได้เสมอ และพยายามใช้ข้อผิดพลาดเพื่อพัฒนาปรับปรุง	8. เชื่อว่าข้อผิดพลาด คือความล้มเหลว และแสดงถึงการไร้ซึ่งความสามารถ
9. เมื่อพยายามเต็มที่แล้ว ผลที่ได้จะไม่ดีก็ไม่ผิดหวัง	9. พอใจผลสำเร็จเพียงอย่างเดียว
10. เห็นว่าความล้มเหลว คือ เครื่องหมายของการที่จะต้องเพิ่มความพยายามให้มากยิ่งขึ้น	10. เห็นว่าความล้มเหลว คือ เครื่องหมายของการไร้ความสามารถ และจะเป็นตัวทำนายถึงความล้มเหลวในอนาคต
11. เชื่อว่าครูผู้สอน คือ แหล่งข้อมูลที่จะให้คำแนะนำต่างๆ	11. เชื่อว่าครูผู้สอน คือ ผู้ตัดสินที่จะให้รางวัลหรือการลงโทษ

ในแต่ละชั้นเรียนจะมีผู้เรียน ซึ่งมีเป้าหมายในการเรียนทั้ง 2 ลักษณะนี้ปะปนอยู่ ครูผู้สอนควรศึกษาเรื่องเป้าหมายของผู้เรียนแต่ละคน และพยายามพัฒนาผู้เรียนที่มีเป้าหมายในการเรียนเพื่อหวังผลตอบแทนให้เปลี่ยนเป้าหมายเป็นการเรียนรู้เพื่อความรู้ โดยใช้หลักดังต่อไปนี้

1. สร้างความสัมพันธ์เพื่อแสดงให้ผู้เรียนเห็นว่าเขาจะสามารถนำเนื้อหาวิชาที่เรียนไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไรบ้าง ทั้งในปัจจุบันและอนาคต
2. ใช้หลักและวิธีการต่างๆ เพื่อสร้างความสนใจผู้เรียน
3. ครูผู้สอนจะต้องมีความสนใจในวิชาที่ตนเองสอนอย่างจริงจัง เพื่อเป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียน
4. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เรียนถึงประโยชน์ของวิชา
5. มุ่งความสนใจให้ผู้เรียนมีเป้าหมายในการเรียน เพื่อหวังความรู้มากกว่าหวังผลตอบแทน
6. กระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถใช้ข้อผิดพลาดต่างๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนามากกว่าทำให้หมดกำลังใจ

2 แนวคิดเกี่ยวกับภาควิชาศาสนาและปรัชญา

2.1 ประวัติความเป็นมาและสภาพปัจจุบัน

มหาวิทยาลัยบูรพามีความตระหนักเป็นอย่างยิ่งถึงความสำคัญในการผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้มีความรู้คู่คุณธรรม รองศาสตราจารย์ทัศนีย์ ทานตวนิช คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในขณะนั้น ได้นำเสนอหลักสูตรศาสนาและปรัชญาต่อกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย เพื่อปรับแก้กลางแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ในปีการศึกษา 2539 และทบวงมหาวิทยาลัยได้อนุมัติให้เปิดรับนิสิตเอกสาขาวิชาศาสนาและปรัชญาได้ในปีการศึกษา 2541 คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และ

สังคมศาสตร์จึงได้มอบหมายให้รองคณบดีฝ่ายวิชาการ รับผิดชอบพิจารณาร่างหลักสูตร การร่างหลักสูตรได้ผ่านรองคณบดีฝ่ายวิชาการมาหลายท่าน เช่น อาจารย์ธงชัย อรรถนพงศา อาจารย์ฉัฐมา อาษา รัฐ รองศาสตราจารย์ณฤมล ลีปิยะชาติ หลักสูตรจึงได้รับการพิจารณาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงแก้ไขตลอดมา

ในปี พ.ศ. 2542 รองศาสตราจารย์สมชาย เจริญพรหมพันธุ์ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แต่งตั้งให้ อาจารย์วิรัช กุลยาบาล รับผิดชอบหลักสูตร ร่วมกับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์ รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปรับหลักสูตรใหม่และเปิดสอนระดับวิชาโท ในปีการศึกษา 2543 และได้ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรวิชาเอกสาขาวิชาศาสนาและปรัชญาร่วมกับรองคณบดีฝ่ายวิชาการ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุกัญญา บุรณเดชาชัย จนเปิดรับนิสิตวิชาเอก สาขาวิชาศาสนาและปรัชญารุ่นแรกได้ในภาคต้นปีการศึกษา 2544 เป็นต้นมา รับนิสิตจำนวน 30 คน และเปิดรับรุ่นที่ 2 ในปีการศึกษา 2545 จำนวน 30 คน

ในปี พ.ศ. 2546 ทางคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้มีการแต่งตั้งให้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ ประดิษฐศิลป์ อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ให้มาดำรงตำแหน่ง ประธานสาขาวิชาศาสนาและปรัชญา จนกระทั่งปี พ.ศ. 2550 ทางสาขาวิชาได้มีการคัดเลือกให้ ดร. บุญรอด บุญเกิด เข้ามาดำรงตำแหน่งประธานสาขาวิชาแทน ปัจจุบันสาขาวิชาศาสนาและปรัชญา ยกสถานภาพจากสาขาวิชาเป็นภาควิชาเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 มีการเปิดการเรียนการสอนในหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา จำนวน 1 หลักสูตร และวิชาโทศาสนาและปรัชญา 1 หลักสูตร

2.2 ปรัชญา

สร้างความคิด และเหตุผลให้เป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ อย่างมีวิจารณ์ญาณ สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างเหมาะสม

2.3 วิสัยทัศน์

สาขาวิชาศาสนาและปรัชญาเป็นองค์กรผลิตบัณฑิตให้มีความรู้คู่คุณธรรม สร้างองค์ความรู้ที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการ วางรากฐานแก่ศาสตร์ต่าง ๆ และส่งเสริมจริยธรรมของสังคม

2.4 พันธกิจ

2.4.1 จัดการเรียนการสอน โดยเอาความเป็นจริงของชีวิตเป็นตัวตั้งและเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

2.4.2 สร้างมาตรฐานการวิจัยเชิงบูรณาการในเรื่องเกี่ยวกับพื้นฐานของศาสตร์ต่างๆ สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

2.4.3 ชี้นำทางด้านจริยธรรมและเสนอมุมมองแก่สังคม ประสานคุณค่าของวัฒนธรรมไทยกับคุณค่าสากลในกระแสโลกาภิวัตน์

2.5 แผนกลยุทธ์

2.5.1 กลยุทธ์ด้านการผลิตบัณฑิต

สำหรับเป้าหมายการผลิตบัณฑิตให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีวิจารณญาณและแก้ปัญหาชีวิตได้อย่างเหมาะสม รวมถึงให้บัณฑิตที่จบหลักสูตรแล้วสามารถประกอบอาชีพในสาขาต่าง ๆ ได้ จะใช้ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน ดังนี้

2.5.1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

- 1) การจัดหลักสูตรในระดับมหับัณฑิต
- 2) การขยายหลักสูตรทั้งภาคปกติและภาคพิเศษเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่ชุมชน
- 3) เปิดการสอนวิชาเพื่อเป็นพื้นฐานให้แก่ศาสตร์ต่าง ๆ

2.5.1.2 การจัดกระบวนการเรียนรู้

- 1) ส่งเสริมการเรียนรู้แบบสหกิจศึกษา
- 2) จัดการศึกษาแบบแลกเปลี่ยน อาจารย์ทั้งในและต่างประเทศ
- 3) การใช้กรณีศึกษาเป็นแกนกลางในกระบวนการเรียนการสอน
- 4) ส่งเสริมการทำกิจกรรมสังคมให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน

2.5.1.3 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุนการเรียนรู้

- 1) จัดหาหนังสือและสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอต่อการค้นคว้า
- 2) พัฒนาอาจารย์ให้จบการศึกษาระดับปริญญาเอก

2.5.2 กลยุทธ์ด้านการวิจัย

สำหรับเป้าหมายในการสร้างงานวิจัยที่เป็นพื้นฐานของศาสตร์ต่าง ๆ ในลักษณะบูรณาการและการพัฒนางานวิจัยในเชิงประยุกต์ด้านศาสนาและปรัชญา ที่มุ่งตอบปัญหาสังคมในปัจจุบันจะใช้ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานดังนี้

2.5.2.1 เข้าร่วมงานวิจัยในเชิงบูรณาการกับสาขาต่าง ๆ ทั้งด้านวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

2.5.2.2 การวิจัยเกี่ยวกับศาสนาและปรัชญาที่เน้นคุณค่าทางวัฒนธรรม

2.5.2.3 ส่งเสริมการวิจัยเชิงเปรียบเทียบระหว่างไทยและประเทศต่าง ๆ

2.5.2.4 ส่งเสริมการวิจัยที่สอดคล้องกับปัญหาสังคม

2.5.2.5 ส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อสร้างควมมีชีวิตชีวาในการเรียนการสอนศาสนาและปรัชญา

2.5.3 กลยุทธ์บริการทางวิชาการแก่สังคม

สำหรับเป้าหมายเพื่อมีบทบาทในการเสนอแนะและชี้แนะสังคมเกี่ยวกับปัญหาด้านศาสนาและปรัชญา จะใช้ยุทธศาสตร์ในการดำเนินการดังนี้

2.5.3.1 การเพิ่มพูนความรู้แก่ผู้นำในสถาบันการศึกษาและนอกสถาบันการศึกษา

2.5.3.2 การเผยแพร่ความรู้สำหรับการศึกษาชีวิตประจำวันทางสื่อมวลชน

2.5.3.3 การปลูกฝังโนธรรมสำนึกแก่ผู้นำเยาวชน

2.5.4 กลยุทธ์ด้านบริการสังคมและศิลปวัฒนธรรม

สำหรับเป้าหมายเพื่อให้สังคมตระหนักถึงคุณค่าของศาสนาและปรัชญาที่ดำรงอยู่ในวัฒนธรรมไทยและอารยธรรมสากล จะใช้ยุทธศาสตร์ในการดำเนินการดังต่อไปนี้

2.5.4.1 ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับศาสนาและปรัชญาในสังคมไทย

2.5.4.2 ปลูกจิตสำนึกทางด้านจริยธรรมในกระแสวัฒนธรรมบริโภคนิยม

2.5.4.3 การสร้างคุณค่าแก่พิธีกรรมในศาสนาและประเพณี

2.5.4.4 การสร้างเครือข่ายองค์กรทางวัฒนธรรมในภาคตะวันออก

2.5.5 กลยุทธ์ด้านการบริหาร

สำหรับเป้าหมายของกลยุทธ์ด้านการบริหารในฐานะเครื่องมือของยุทธศาสตร์ด้านต่างๆ จะใช้การดำเนินงานดังนี้

2.5.5.1 การสร้างเครือข่ายทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยทั้งในและต่างประเทศ

2.5.5.2 การแสวงหาการสนับสนุนด้านงบประมาณจากองค์กรทุนทั้งในและต่างประเทศ

2.5.5.3 การบริหารหลักสูตรให้อยู่ในระดับของจุดคุ้มทุน

2.5.5.4 ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรในการบริหารให้ได้ประโยชน์สูงและประหยัดสุด

2.6 รายวิชาเลือกเสรี

ภาควิชาศาสนาและปรัชญาได้เปิดสอนในรายวิชาเลือกเสรี ให้นักศึกษาทุกสาขาวิชา และทุกคณะได้มีโอกาสเลือกเรียนได้ ดังนี้

265100 จริยธรรมในชีวิตประจำวัน (Ethics in Everyday Life) 2(2-0-4)

การใช้เหตุผลและจริยธรรมมาสร้างเสริมให้เป็นผู้ใฝ่ความจริงและคิดอย่างมีเหตุผลตลอดจนสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า

265101 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับปรัชญา (General Philosophy) 2(2-0-4)

ความหมาย ขอบเขตและปัญหาทางปรัชญา วิเคราะห์ข้อเกิดและวิธีการแก้ปัญหา
ต่างๆ ความคิดสำคัญทางปรัชญา ความสัมพันธ์และประโยชน์ของปรัชญาที่มีต่อชีวิตและสังคม

265102 พุทธศาสนา (Buddhism) 2(2-0-4)

แก่นของพระพุทธศาสนา อันจะนำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวันของแต่ละบุคคลเพื่อ
เป็นทางไปสู่สันติสุขของบุคคลและสังคม

265103 ภาษาบาลีเบื้องต้น 1 (Elementary Pali I) 2(2-0-4)

ไวยากรณ์ภาษาบาลี อักษรวิธี นามศัพท์ กริยาศัพท์ อพยยศัพท์ อ่าน เขียนและการ
แปลระดับพื้นฐาน

265104 ภาษาบาลีเบื้องต้น 2 (Elementary Pali II) 2(2-0-4)

ไวยากรณ์ภาษาบาลี วิธีการประกอบศัพท์กิตก์ समास ตัทธิต และสนธิ อ่าน เขียน
แปล และวิเคราะห์พุทธศาสนสุภาษิตแบบง่ายในคัมภีร์ภาษาบาลี

265105 ภาษาฮินดีเบื้องต้น 1 (Elementary Hindi I) 2(2-0-4)

อักษรเทวนาครี เรียนรู้ศัพท์ภาษาฮินดี ประมาณ 500 คำ โครงสร้างประโยคและ
ฝึกทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ตลอดจนการศึกษาวรรณอินเดียน

265106 ภาษาฮินดีเบื้องต้น 2 (Elementary Hindi II) 2(2-0-4)

เรียนรู้ศัพท์ภาษาฮินดี ประมาณ 800 คำ ไวยากรณ์ทักษะต่าง ๆ ขั้นสูง ตอบคำถาม
เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน และสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้น ทักษะการสนทนา ได้ตอบ ตลอดจน
การศึกษาวรรณอินเดียนอย่างลึกซึ้ง

สำหรับในปีการศึกษา 2551 ได้มีมติจากสาขาวิชาและคณะต่างๆ สนใจลงทะเบียนเพื่อ
ศึกษาในรายวิชาเลือกเสรีของภาควิชา 2 รายวิชา คือ จริยธรรมในชีวิตประจำวัน (Ethics in Everyday
Life) และพุทธศาสนา (Buddhism) ซึ่งทั้งสองวิชานี้ล้วนเป็นวิชาที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของคุณ
วิทยา คุณค่า ตลอดจนความดีงาม เน้นการมีคุณธรรมจริยธรรมมาใช้ในการดำรงชีวิตทั้งสิ้น โดยเฉพาะ
วิชาจริยธรรมในชีวิตประจำวัน (Ethics in Everyday Life) ที่เนื้อหาวิชาได้มุ่งเน้นการใช้เหตุผลและ
จริยธรรมมาสร้างเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่ใฝ่ความจริงและคิดอย่างมีเหตุผลตลอดจนสามารถพัฒนา
ตนเองให้เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า

3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประหยัด ทองมาก (2529: 48) ศึกษาพบว่าเหตุจูงใจที่ส่งผลหรือมีอิทธิพลโดยตรงต่อการศึกษาคือ เหตุจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นเหตุจูงใจที่มีอยู่ในมนุษย์ทุกคน เป็นความต้องการทางจิตใจของมนุษย์ที่จะเอาชนะอุปสรรค ฝ่าฟันกระทำการที่ยากๆ ให้ประสบผลสำเร็จ เป็นความปรารถนาที่จะกระทำการใดๆ ให้สำเร็จเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ ผู้ที่มีเหตุจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะบรรลุผลสำเร็จในการศึกษา และมีความพยายามที่จะศึกษาในระดับสูงขึ้นไป

ประกายทิพย์ พิชัย (2539) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนคอนเมืองทหารอากาศบำรุง กรุงเทพมหานคร จำแนกตัวแปรดังนี้คือ ตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวแปรด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและสัมพันธภาพในครอบครัว ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ บรรยากาศทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนคอนเมืองทหารอากาศบำรุง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2539 จำนวนนักเรียน 1,009 คน เป็นนักเรียนชาย 472 คน และนักเรียนหญิง 537 คน ผลการวิจัยพบว่า

ตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตัวแปรด้านครอบครัว 2 ตัวแปร ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและสัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน 3 ตัวแปร ได้แก่ บรรยากาศทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนและสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับนักเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เรียงลำดับจากตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บรรยากาศทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนและเพศของนักเรียน สามารถร่วมกันพยากรณ์แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมพร พรหมจรรย์ (2540: บทคัดย่อ) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2539 จำนวนนักเรียน 830 คน เป็นนักเรียนชาย 424 คน และนักเรียนหญิง 406 คน

ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บรรยากาศทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน นักเรียนกับครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การ์มาร์ (Kharmar. 1971: 103-111) สำรวจแรงจูงใจของผู้ที่เรียนภาษาอังกฤษในประเทศตุรกี ผลการสำรวจพบว่า ความสนใจในการเรียนและแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนนั้นขึ้นอยู่กับครูผู้สอนและชนิดของเนื้อหาที่ใช้สอนว่าสอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน

จากศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ความต้องการของผู้เรียน ครูผู้สอนและชนิดของเนื้อหาวิชาเป็นแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลเลือกแสดงพฤติกรรมต่างๆ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจว่าแรงจูงใจอะไรที่เป็นสาเหตุที่ทำให้บัณฑิตมีความสนใจเข้ามาเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาแรงงูใจในการเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญาของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย ได้แก่ การกำหนดประชากรและตัวอย่างประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ที่ศึกษาในคณะต่างๆ ดังนี้

- 1) คณะพยาบาลศาสตร์
- 2) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- 3) คณะวิทยาศาสตร์
- 4) คณะศึกษาศาสตร์
- 5) คณะวิศวกรรมศาสตร์
- 6) คณะศิลปกรรมศาสตร์
- 7) คณะสาธารณสุขศาสตร์
- 8) คณะแพทยศาสตร์
- 9) คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์
- 10) คณะโลจิสติกส์
- 11) คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
- 12) คณะการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร
- 13) คณะการจัดการและการท่องเที่ยว

การสุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตัวอย่างประชากร คือ นิสิตของมหาวิทยาลัยบูรพา ที่เลือกเรียนในรายวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา ในภาคการศึกษาด้านและปลาย ปีการศึกษา 2551 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 120 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร วารสาร สิ่งตีพิมพ์ หนังสือ และรายงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้สำหรับรวบรวมข้อมูลจากนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ในภาคการศึกษาด้านและปลาย ปีการศึกษา 2551 โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) 4 ระดับ เพื่อสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

ด้านเนื้อหาวิชา	จำนวนข้อคำถาม 5 ข้อ
ด้านผู้สอน	จำนวนข้อคำถาม 5 ข้อ
ด้านมิตรสัมพันธ์	จำนวนข้อคำถาม 5 ข้อ
ด้านความเข้าใจตนเอง	จำนวนข้อคำถาม 5 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ที่มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended) จำนวน 1 ข้อ

ขั้นตอนของการสร้างแบบสอบถาม ประกอบด้วย

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร วารสาร สิ่งตีพิมพ์ หนังสือ และรายงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปปรึกษาและให้ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องของภาษา แล้วทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ
3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเก็บและรวบรวมข้อมูลในภาคการศึกษาด้านและปลาย ปีการศึกษา 2551 โดยขอความร่วมมือจากนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2-4 ที่เลือกมาเรียนในรายวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา ซึ่งในการตอบแบบสอบถามดังกล่าว จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปมีทั้งสิ้น 120 ชุด ได้รับความร่วมมือจากนิสิตในการตอบ

แบบสอบถามและส่งกลับคืนมา แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้จำนวน 97 ชุด คิดเป็นร้อยละ 80.83

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) นำแบบสอบถามตอนที่ 1 ที่มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) มาแจกแจงความถี่ของคำตอบและร้อยละของรายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปของตารางประกอบความเรียง

2) นำแบบสอบถามตอนที่ 2 ที่เป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) 4 ระดับ มาคำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์ซึ่งผู้วิจัยนำเกณฑ์การประเมินผลของ ดุสิต สุขประเสริฐ (2539: 80) มาประยุกต์ใช้กับการวิจัยครั้งนี้ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปของตารางประกอบความเรียง

เกณฑ์การให้คะแนน

มากที่สุด	ได้คะแนน	4
มาก	ได้คะแนน	3
น้อย	ได้คะแนน	2
น้อยที่สุด	ได้คะแนน	1

เกณฑ์การประเมินผล

3.50-4.00	มากที่สุด
2.50-3.49	มาก
1.50-2.49	น้อย
1.00-1.49	น้อยที่สุด

3) นำแบบสอบถามตอนที่ 3 ที่มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended) มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดกลุ่มข้อมูล โดยถ้ามีผู้ที่พูดซ้ำในเรื่องเดิมจะบันทึกความถี่ไว้ท้ายข้อความด้วยตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาแรงงูงใจในการเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญาของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแรงงูงใจในการเลือกเรียนวิชาเลือกเสรี
ของภาควิชาศาสนาและปรัชญา

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาที่เลือกเรียนในวิชาเลือกเสรีของภาควิชา
ศาสนาและปรัชญา จำแนกตามสถานภาพทั่วไป

สถานภาพทั่วไป	นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาที่เลือกเรียนในวิชาเลือก เสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา	
	จำนวน (N= 97)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	34	35.10
หญิง	63	64.90
รวม	97	100.00
2. ชั้นปีที่กำลังศึกษา		
ชั้นปีที่ 2	2	2.10
ชั้นปีที่ 3	38	39.20
ชั้นปีที่ 4	57	58.80
รวม	97	100.00
3. คณะที่กำลังศึกษา		
คณะพยาบาลศาสตร์	0	0.00
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	0	0.00
คณะวิทยาศาสตร์	8	8.20
คณะศึกษาศาสตร์	73	75.30
คณะวิศวกรรมศาสตร์	10	10.30
คณะศิลปกรรมศาสตร์	0	0.00
คณะสาธารณสุขศาสตร์	0	0.00
คณะแพทยศาสตร์	0	0.00
คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์	0	0.00
คณะโลจิสติกส์	1	1.00
คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา	0	0.00
คณะการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร	0	0.00
คณะการจัดการและการท่องเที่ยว	5	5.20
รวม	97	100.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สถานภาพทั่วไป	นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาที่เลือกเรียนในวิชาเลือก เสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา	
	จำนวน (N= 97)	ร้อยละ
4. เกรดเฉลี่ยสะสม		
ต่ำกว่า 2.50	19	19.60
2.50 - 2.99	40	41.20
3.00 - 3.50	36	37.10
มากกว่า 3.50 ขึ้นไป	2	2.10
รวม	97	100.00
5. ประสบการณ์ในการเลือกเรียนรายวิชาเลือกเสรี ของภาควิชาศาสนาและปรัชญามาก่อน		
เคย	36	37.10
ไม่เคย	61	62.90
รวม	97	100.00

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาที่เลือกเรียนในวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 64.90 ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 58.80 ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่คณะศึกษาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 75.30 นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาที่เลือกเรียนในวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญาส่วนใหญ่มิเกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ที่ 2.50 - 2.99 คิดเป็นร้อยละ 41.20 และส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเลือกเรียนรายวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญามาก่อน คิดเป็นร้อยละ 62.90

**ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของ
ภาควิชาศาสนาและปรัชญา**

ตารางที่ 2 แสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญาของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ด้านเนื้อหา

ด้านเนื้อหา	นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาที่เลือกเรียนวิชาเลือกเสรี ของภาควิชาศาสนาและปรัชญา (N= 97)		
	$\bar{x}$	S.D.	การแปลความหมาย
1. วิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญาที่น่าสนใจและน่าศึกษา	2.97	0.509	มาก
2. วิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญาไม่ยาก	2.59	0.641	มาก
3. วิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญาหาเรียนได้ยาก	2.55	0.677	มาก
4. วิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญามีจำนวนหน่วยกิตพอดีกับที่นิสิตต้องการ	2.93	0.617	มาก
5. วิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญามีเนื้อหาวิชาที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตได้จริง	2.80	0.772	มาก
รวม	2.77	0.643	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า แรงจูงใจที่ทำให้นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาเลือกเรียนในรายวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา ในด้านเนื้อหาวิชามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและข้อย่อย ได้แก่ เนื้อหาวิชาที่น่าสนใจและน่าศึกษา เนื้อหาวิชาไม่ยาก เป็นวิชาที่

หาเรียน ได้ยาก มีจำนวนหน่วยกิตพอดีกับที่นิสิตต้องการ และมีเนื้อหาวิชาที่สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตได้จริง

ตารางที่ 3 แสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญาของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ด้านผู้สอน

ด้านผู้สอน	นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาที่เลือกเรียนวิชาเลือกเสรี ของภาควิชาศาสนาและปรัชญา (N= 97)		
	$\bar{x}$	S.D.	การแปลความหมาย
1. อาจารย์ในภาควิชาศาสนาและปรัชญามี บุคลิกภาพ และลักษณะน่าสนใจ	3.19	0.712	มาก
2. อาจารย์ในภาควิชาศาสนาและปรัชญา ทำทางใจดี	3.42	0.592	มาก
3. ผลงานต่างๆ ของอาจารย์ในภาควิชาศาสนา และปรัชญาดึงดูดความสนใจให้นิสิตเลือกมา เรียน	2.82	0.722	มาก
4. อาจารย์ในภาควิชาศาสนาและปรัชญามี วิธีการสอนที่เข้าใจง่าย	3.13	0.606	มาก
5. ชื่อเสียง ความสามารถของอาจารย์ใน ภาควิชาศาสนาและปรัชญาดึงดูดความสนใจ	2.76	0.747	มาก
รวม	3.07	0.676	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า แรงจูงใจที่ทำให้นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาเลือกเรียนใน รายวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา ในด้านผู้สอนมีคะแนนเฉลี่ยระดับอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและข้อย่อย ได้แก่ อาจารย์ในภาควิชาศาสนาและปรัชญามีบุคลิกภาพและลักษณะ

น่าสนใจ ทำทางใจดี ผลงานต่างๆ ของอาจารย์ ตลอดจนวิธีการสอนที่เข้าใจง่าย และชื่อเสียง
ความสามารถของอาจารย์ได้ดึงดูดความสนใจให้นิสิตเลือกมาเรียน

ตารางที่ 4 แสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาเลือก
เสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญาของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ด้านมิตรสัมพันธ์

ด้านมิตรสัมพันธ์	นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาที่เลือกเรียนวิชาเลือกเสรี ของภาควิชาศาสนาและปรัชญา (N=97)		
	$\bar{x}$	S.D.	การแปลความหมาย
1. เลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนา และปรัชญาเพราะเลือกตามเพื่อนๆ	2.71	0.957	มาก
2. เลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนา และปรัชญาเพราะเพื่อนสนิทชักชวนให้มา เรียน	2.51	0.855	มาก
3. เลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนา และปรัชญาเพราะเคยศึกษาหรือรู้จักอาจารย์ มาก่อน	2.26	0.927	น้อย
4. เลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนา และปรัชญาเพราะได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ ให้มาเรียน	2.02	0.803	น้อย
5. เลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนา และปรัชญาเพราะอยากรู้จักเพื่อนใหม่ๆ ต่าง คณะ ต่างสาขา	2.23	0.835	น้อย
รวม	2.34	0.876	น้อย

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า แรงจูงใจที่ทำให้นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาเลือกเรียนใน
รายวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา ในด้านมิตรสัมพันธ์มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับ

น้อย แต่พบว่า ข้อย่อยที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ นิสิตเลือกเรียนตามเพื่อนๆ และเลือกเรียนเพราะเพื่อนสนิทชักชวนให้มาเรียน และข้อย่อยที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ นิสิตเลือกเรียนเพราะเคยศึกษาหรือรู้จักอาจารย์มาก่อน การได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ให้มาเรียน และอยากรู้จักเพื่อนใหม่ๆ ต่างคณะ ต่างสาขา มีระดับคะแนนเฉลี่ยน้อย

ตารางที่ 5 แสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญาของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ด้านความเข้าใจตนเอง

ด้านความเข้าใจตนเอง	นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาที่เลือกเรียนวิชาเลือกเสรี ของภาควิชาศาสนาและปรัชญา (N=97)		
	$\bar{x}$	S.D.	การแปลความหมาย
1. นิสิตต้องการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับเรื่องศาสนาและปรัชญา	3.10	0.621	มาก
2. วิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญาที่เปิดสอนตรงกับความสนใจส่วนตัวของนิสิต	2.97	0.742	มาก
3. นิสิตไม่เคยมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวมาก่อนจึงต้องการมาแสวงหาความรู้/หาคำตอบ	2.66	0.776	มาก
4. นิสิตเลือกเรียนเพราะต้องการจะได้คะแนนและเกรดดี	2.81	0.833	มาก
5. นิสิตต้องการเรียนรู้และค้นหาสิ่งใหม่ๆ ให้กับชีวิต	3.24	0.609	มาก
รวม	2.96	0.716	มาก

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า แรงจูงใจที่ทำให้นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาเลือกเรียนในรายวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา ในด้านความเข้าใจตนเองมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและข้อย่อย ได้แก่ นิสิตต้องการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับเรื่องศาสนาและ

ปรัชญา วิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญาที่เปิดสอนตรงกับความต้องการส่วนตัวของนิสิต นิสิตไม่เคยมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวมาก่อนจึงต้องการมาแสวงหาความรู้/หาคำตอบ นิสิตต้องการจะได้คะแนน/เกรดดี และต้องการเรียนรู้และค้นหาสิ่งใหม่ๆ ให้กับชีวิต

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

จากการตอบแบบสอบถามของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ที่เลือกเรียนในวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา จำนวน 97 คน พบว่า นิสิตที่ตอบในประเด็นเกี่ยวกับข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่าแรงจูงใจที่ทำให้ นิสิตตัดสินใจเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีต่างๆ นั้นมีจำนวน 75 คน

นิสิตส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าแรงจูงใจที่ทำให้ตัดสินใจเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีต่างๆ คือความรู้ที่ได้สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน (32 คน) ความน่าสนใจของเนื้อหาวิชา (18 คน) การได้เกรดและได้คะแนนดี (16 คน) เป็นวิชาที่เรียนไม่ยาก (11 คน) ตรงกับความชอบส่วนตัว (11 คน) การได้พบเพื่อนใหม่ๆ และได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน (7 คน) มีเนื้อหาวิชาที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตได้จริง (6 คน) การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนมีความน่าสนใจ (6 คน) อาจารย์ผู้สอนใจดี (6 คน) เป็นวิชาที่เรียนแล้วไม่เครียดและรู้สึกผ่อนคลาย (5 คน)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญาของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา การนำเสนอสรุปผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้คือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญาของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากร ได้แก่ นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ที่ศึกษาในคณะต่างๆ

ตัวอย่างประชากร คือ นิสิตของมหาวิทยาลัยบูรพา ที่เลือกเรียนในรายวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา ในภาคการศึกษาต้นและปลาย ปีการศึกษา 2551

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ที่มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและแบบปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scales) 4 ระดับ เพื่อสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ที่มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended) โดยแบบสอบถามได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความถูกต้องและความเหมาะสมของการใช้ภาษา จากนั้นผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะเป็นฉบับสมบูรณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บและรวบรวมข้อมูลในภาคการศึกษาต้นและปลาย ปีการศึกษา 2551 โดยขอความร่วมมือจากนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2-4 ที่เลือกมาเรียนในรายวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญาในการตอบแบบสอบถามดังกล่าว ซึ่งจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปมีทั้งสิ้น 120 ชุด ได้รับความร่วมมือจากนิสิตในตอบแบบสอบถามและส่งกลับคืนมา แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้จำนวน 97 ชุด คิดเป็นร้อยละ 80.83

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

4.2 ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scales) 4 ระดับ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.3 ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาที่เลือกเรียนในวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 64.90 ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 58.80 ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่คณะศึกษาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 75.30 นิสิตที่เลือกเรียนในวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญาส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ที่ 2.50 - 2.99 คิดเป็นร้อยละ 41.20 และส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์ในเลือกเรียนรายวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญามาก่อน คิดเป็นร้อยละ 62.90

2. ข้อมูลแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญาของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา

แรงจูงใจที่ทำให้นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาเลือกเรียนในรายวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา ในด้านเนื้อหาวิชามีระดับคะแนนเฉลี่ยมาก โดยพบว่า เนื้อหาวิชาที่น่าสนใจและน่าศึกษา เนื้อหาวิชาไม่ยาก เป็นวิชาที่หาเรียนได้ยาก มีจำนวนหน่วยกิตพอดีกับที่นิสิตต้องการ และมีเนื้อหาวิชาที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตได้จริงมีระดับคะแนนเฉลี่ยมาก

แรงจูงใจที่ทำให้นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาเลือกเรียนในรายวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา ในด้านผู้สอนมีระดับคะแนนเฉลี่ยมาก โดยพบว่า อาจารย์ในภาควิชาศาสนาและปรัชญามีบุคลิกภาพและลักษณะน่าสนใจ ทำทางใจดี ผลงานต่างๆ ของอาจารย์ ตลอดจนวิธีการสอนที่เข้าใจง่าย และชื่อเสียง ความสามารถของอาจารย์ได้ดึงดูดความสนใจให้นิสิตเลือกมาเรียนมีระดับคะแนนเฉลี่ยมาก

แรงจูงใจที่ทำให้นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาเลือกเรียนในรายวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา ในด้านมิตรสัมพันธ์มีระดับเฉลี่ยน้อย โดยพบว่านิสิตเลือกเรียนตามเพื่อนๆ และเลือกเรียนเพราะเพื่อนสนิทชักชวนให้มาเรียนมีระดับคะแนนเฉลี่ยมาก และพบว่านิสิตเลือกเรียนเพราะเคยศึกษาหรือรู้จักอาจารย์มาก่อน การได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ให้มาเรียน และอยากรู้จักเพื่อนใหม่ๆ ต่างคณะ ต่างสาขา มีระดับคะแนนเฉลี่ยน้อย

แรงจูงใจที่ทำให้นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาเลือกเรียนในรายวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา ในด้านความเข้าใจตนเองมีระดับคะแนนเฉลี่ยมาก โดยพบว่านิสิตต้องการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับเรื่องศาสนาและปรัชญา วิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญาที่เปิดสอนตรงกับความสนใจส่วนตัวของนิสิต นิสิตไม่เคยมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวมาก่อนจึงต้องการมาแสวงหาความรู้/หาคำตอบ นิสิตต้องการจะได้คะแนน/เกรดดี และต้องการเรียนรู้และค้นหาสิ่งใหม่ๆ ให้กับชีวิตมีระดับคะแนนเฉลี่ยมาก

3. ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา

นิสิตส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าแรงจูงใจที่ทำให้ตัดสินใจเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีต่างๆ คือความรู้ที่ได้สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ความน่าสนใจของเนื้อหาวิชา การได้เกรดและได้คะแนนดี เป็นวิชาที่เรียนไม่ยาก ตรงกับความชอบส่วนตัว การได้พบเพื่อนใหม่ๆ และได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน รายวิชาที่เรียนมีเนื้อหาวิชาที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตได้จริง การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนมีความน่าสนใจ อาจารย์ผู้สอนใจดี เป็นวิชาที่เรียนแล้วไม่เครียดและรู้สึกผ่อนคลาย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญาของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากการวิจัยพบว่า แรงจูงใจที่ทำให้นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาเลือกเรียนในรายวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา ในด้านเนื้อหาวิชามีระดับคะแนนเฉลี่ยมาก โดยพบว่าเนื้อหาวิชามีความน่าสนใจและน่าศึกษา เนื้อหาวิชาไม่ยาก เป็นวิชาที่หาเรียนได้ยาก มีจำนวนหน่วย

กิตพอติดกับที่นิสัยต้องการ และมีเนื้อหาวิชาที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตได้จริง มีระดับคะแนนเฉลี่ยมาก ซึ่งในด้านที่เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่มีความน่าสนใจและน่าศึกษานั้นจัดเป็นแรงจูงใจภายใน ดังที่ มาลี จูทา (2542: 138-139) กล่าวถึงแรงจูงใจภายใน (Intrinsic motivation) ไว้ว่า แรงจูงใจที่เกิดจากภายในตัวบุคคลมีผลต่อการกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามความต้องการหรือตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ แรงจูงใจภายในมีความสำคัญมากกว่าแรงจูงใจภายนอกเพราะว่าแรงจูงใจภายในเกิดจากความรู้สึกรู้สึกของบุคคล เมื่อบุคคลรู้สึกเช่นใดก็จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองความต้องการของตนเสมอ เช่น ความอยากรู้อยากเห็น ทำให้บุคคลเกิดการค้นคว้าเพิ่มเติม และความสนใจ ทำให้บุคคลเกิดการใฝ่ตามหรือจ้องมอง จากผลการวิจัยผู้วิจัยเห็นว่า สาขาวิชาใดที่ต้องการเน้นให้เกิดแรงจูงใจด้านนี้กับนิสิต ควรมีการสำรวจทั้งด้านเนื้อหาและวิชาที่เปิดสอนซึ่งควรให้ตรงกับความสนใจของผู้เรียนหรือนิสิตเป็นหลัก

2. จากการวิจัยพบว่า แรงจูงใจที่ทำให้นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาเลือกเรียนในรายวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา ในด้านผู้สอนมีระดับคะแนนเฉลี่ยมาก โดยพบว่า อาจารย์ในภาควิชาศาสนาและปรัชญามีบุคลิกภาพและลักษณะน่าสนใจ ทำทางใจดี ผลงานต่างๆ ของอาจารย์ตลอดจนวิธีการสอนที่เข้าใจง่าย และชื่อเสียง ความสามารถของอาจารย์ได้ดึงดูดความสนใจให้นิสิตเลือกมาเรียนมีระดับคะแนนเฉลี่ยมาก สอดคล้องกับที่ มาลี จูทา (2542: 138-139) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจภายนอก คือในส่วนของบุคลิกของครู ซึ่งทำให้นักเรียนเกิดความอยากรจะเรียนหรือไม่อยากรจะเรียนก็ได้ ผลการวิจัยทำให้เห็นได้ว่า อาจารย์ผู้สอนจะเป็นแรงจูงใจที่ดีต่อการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีนี้ ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลิกภาพ ความเป็นกันเอง ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นกันเองของอาจารย์นั้นจะทำให้ นิสิตไม่เกร็งและเครียด และจะเป็นความประทับใจแรกสำหรับในส่วนของความรู้ความสามารถของอาจารย์ก็เป็นส่วนประกอบหนึ่ง ที่เป็นแรงจูงใจทำให้ผู้เลือกเรียนเกิดความเชื่อมั่นและเชื่อถือในตัวอาจารย์มากขึ้น

3. จากการวิจัยพบว่า แรงจูงใจที่ทำให้นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาเลือกเรียนในรายวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา ในด้านมิตรสัมพันธ์มีระดับเฉลี่ยน้อย โดยพบว่า นิสิตเลือกเรียนตามเพื่อนๆ และเลือกเรียนเพราะเพื่อนสนิทชักชวนให้มาเรียนมีระดับคะแนนเฉลี่ยมาก และพบว่า นิสิตเลือกเรียนเพราะเคยศึกษาหรือรู้จักอาจารย์มาก่อน การได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ให้มาเรียนและอยากรู้จักเพื่อนใหม่ๆ ต่างคณะ ต่างสาขา มีระดับคะแนนเฉลี่ยน้อย ซึ่งแรงจูงใจนี้จัดเป็นแรงจูงใจภายนอก ความต้องการรู้จักเพื่อนต่างคณะไม่ใช่แรงจูงใจหลักที่ทำให้ นิสิตในระดับมหาวิทยาลัยเลือกมาเรียนวิชาเลือกเสรี ในบางครั้ง นิสิตอาจจะเลือกเรียนตามเพื่อน การเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีนั้นเพื่อนที่ นิสิตรู้จักและมีความสนิทสนมซึ่งอาจจะศึกษาอยู่ต่างคณะ ต่างสาขามีส่วนสำคัญที่จะชักจูงให้มาเรียน แต่ทั้งนี้จะต้องตรงกับความสนใจของนิสิตเองด้วยส่วนหนึ่ง

4. จากการวิจัยพบว่า แรงจูงใจที่ทำให้นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาเลือกเรียนในรายวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา ในด้านความเข้าใจตนเองมีระดับคะแนนเฉลี่ยมาก ซึ่งตาม

ทฤษฎีมนุษยนิยม โดย Maslow ได้อธิบายถึงลำดับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ไว้ว่า มนุษย์มีความต้องการ ดังนี้

4.1 ความต้องการทางสรีระ

4.2 ความต้องการมั่นคง ปลอดภัย หรือสวัสดิภาพ

4.3 ความต้องการความรัก และเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

4.4 ความต้องการที่จะรู้สึกว่าคุณค่า

4.5 ความต้องการที่จะรู้จักตนเอง

โดยจะเห็นว่าความต้องการที่จะรู้จักตนเอง จะเป็นอีกหนึ่งตัวกระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรม เพื่อไปสู่ความต้องการนั้น จากการวิจัยพบว่า นิสิตต้องการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับเรื่องศาสนาและปรัชญา วิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญาที่เปิดสอนตรงกับความสนใจส่วนตัวของนิสิต นิสิตไม่เคยมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวมาก่อนจึงต้องการมาแสวงหาความรู้/หาคำตอบ นิสิตต้องการจะได้คะแนน/เกรดดี และต้องการเรียนรู้และค้นหาลิขิตใหม่ๆ ให้กับชีวิตมีระดับคะแนนเฉลี่ยมาก สอดคล้องกับที่ มาลี จูฬา (2542: 138-139) ได้กล่าวถึง แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) ว่าเกิดจากภายนอกตัวบุคคลซึ่งมีผลต่อการกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามความต้องการหรือตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งการให้รางวัล เช่น ให้สิ่งของ คะแนน คำชมเชย หรือกำลังใจ จัดเป็นแรงจูงใจภายนอกอย่างหนึ่ง สอดคล้องกับนักจิตวิทยาที่ได้แบ่งเป้าหมายในการเรียนของผู้เรียนออกเป็น 2 ลักษณะ คือ เรียนเพื่อความรู้ (Learning Goal) และเรียนเพื่อผลตอบแทน (Performance Goal) (แสงเดือน ทวีสิน, 2545: 182-183) โดยการเรียนเพื่อผลตอบแทน เป้าหมายในการเรียนของผู้เรียนในลักษณะนี้ คือ เรียนเพื่อได้รับรางวัล คะแนน คำชม ซึ่งจากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า นิสิตมีความต้องการแสวงหาความรู้ที่ต่างไปจากวิชาเอกที่เรียน การเลือกวิชาเลือกเสรีมักเลือกเรียนโดยดูจากคู่มือหาวิชาเป็นหลัก หากตรงกับความสนใจของตนก็มักจะเลือกเรียนเป็นอันดับแรกๆ สำหรับเกรด/คะแนนเป็นแรงจูงใจภายนอก การเลือกเรียนเกรด/คะแนนเป็นสิ่งที่นิสิตคำนึงถึงอีกอย่างหนึ่ง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ถ้าเป็นลักษณะวิชาที่เป็นวิชาเลือกเสรี เนื้อหาไม่ควรยากมาก และต้องมีเนื้อหาวิชาที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตของตัวนิสิตได้จริง
2. อาจารย์แต่ละท่านควรมีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์นั้นๆ จริง บุคลิกภาพของผู้ที่เป็นอาจารย์ต้องแสดงความเป็นกันเองกับนิสิตให้มาก
3. มีการตั้งชื่อรายวิชาเลือกเสรีให้จูงใจผู้เรียน เพื่อมาค้นหาคำตอบ แสวงหาคำตอบ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยถึงการนำเอาความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิชาเลือกเสรีดังกล่าวของนิสิตที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง มากหรือน้อยเพียงใด
2. ควรมีการศึกษาวิจัยถึงความคาดหวังของนิสิตในการมาเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชา ศาสนาและปรัชญา

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. (2528). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชูชีพ อ่อน โลกสูง (2522). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ดุสิต สุขประเสริฐ. (2539) การศึกษาแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการเป็นนักมวยไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. ภาควิชาพลศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถวิล เกื้อกุลวงศ์. (2528). การจูงใจเพื่อผลงาน. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประกายทิพย์ พิชัย. (2539) ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ประสาธ อิศรปริดา. (2521) จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: กราฟฟิคอาร์ต.
- ประหยัด ทองมาก. (2529) ความวิตกกังวล นิสัยในการเรียน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำกว่าระดับความสามารถ. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ปราณี รามสูต. (2528) จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจริญกิจ.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2542). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2546) พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์. กรุงเทพฯ: มหา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มาลี จูทา. (2542). จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2529). ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรบัณฑิต.
- สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส. (2520). นวโกวาท ฉบับได้หมอน. กรุงเทพฯ: วัชรินทร์การพิมพ์.
- สมบัติ กาญจนกิจ. (2534). เอกสารประกอบการสอนวิชาการเป็นผู้นำนันทนาการ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมพร พรหมจรรย์. (2540) ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น ใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการ

ประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (อัคราณา).

สุภาภรณ์ เจริญศิริ โสภาคย์. (2546). การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนคอมพิวเตอร์ระหว่าง
นักเรียนประถมศึกษาที่มีขั้นตอนการยอมรับคอมพิวเตอร์ต่างกัน: การวิจัยรายกรณี.

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แสงเดือน ทวีสิน. (2545). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยแสง.

หทัย ดันหยง. (2535). การปรุงรสการสอนด้วยอารมณ์ขัน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

หลุย จำปาเทศ. (2535) จิตวิทยาการจูงใจ. พิมพ์ครั้งที่ 3. ปทุมธานี:

สถาบันการบริหารและจิตวิทยา.

อนนกกุล กริแสง. (2520). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์เนศ.

อารี พันธุ์ณี. (2542) จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: บริษัทดันอ้อ จำกัด.

ภาษาอังกฤษ

Bird, A.M. and Cripe, M.K. (1986). *Psychology and sport behavior*. Missouri: The C.V.
Mosby College.

DeCecco, J.P. (1968). *The psychology of learning and instruction: Education
psychology*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.

Glueck, W.F. (1982). *Personnel: A diagnostic approach*. Texas: Business Publications,
Inc.

Kharman, Nayef. (1971). "Motivation and Young Foreign Language Learner".
English Language Teaching Journal (July), 31, 103-111.

McClelland, D.C. (1961). *The achievement society*. New York: Princeton.

McClelland, D.C. and Winter, D.C. (1969). *Motivating economic achievement*.
New York: Free Press.

Murray, E.F. (1964). *Motivation and emotion*. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.

Rosen, B.C. (1959). Family structure and achievement motivation. *Education and
Psychological Review*, 11, 88-9.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาแรงจูงใจของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาต่อการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำไปวิเคราะห์และนำเสนอเป็นผลการวิจัย อันจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการการต่อไป
2. ในการตอบแบบสอบถาม ขอให้ท่านโปรดตอบตามความเป็นจริงทุกข้อ ทุกตอน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยมากที่สุด

แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญาของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

ตอนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

ในข้อ 1 - 5 โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. เพศ

- () 1. ชาย () 2. หญิง

2. ปัจจุบันศึกษาอยู่ชั้นปี

- () 1. ชั้นปีที่ 2 () 2. ชั้นปีที่ 3 () 3. ชั้นปีที่ 4

3. ปัจจุบันศึกษาอยู่คณะ

- () 1. คณะพยาบาลศาสตร์
() 2. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
() 3. คณะวิทยาศาสตร์
() 4. คณะศึกษาศาสตร์
() 5. คณะวิศวกรรมศาสตร์
() 6. คณะศิลปกรรมศาสตร์
() 7. คณะสาธารณสุขศาสตร์
() 8. คณะแพทยศาสตร์
() 9. คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์
() 10. คณะโลจิสติกส์
() 11. คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
() 12. คณะการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร์
() 13. คณะการจัดการและการท่องเที่ยว

4. เกรดเฉลี่ยสะสม

- () 1. ต่ำกว่า 2.50 () 2. 2.50 - 2.99
() 3. 3.00 - 3.50 () 4. มากกว่า 3.50 ขึ้นไป

5. ประสบการณ์ในการเลือกเรียนรายวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญามาก่อน

- () 1. เคย () 2. ไม่เคย

ตอนที่ 2

ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญาของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา

คำชี้แจง

ให้นิสิตพิจารณาสิ่งเป็นแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญาของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา แต่ละข้อจะมีคำตอบ 4 ช่อง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องใดช่องหนึ่งของแต่ละข้อที่รู้สึกว่าจะตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด ข้อละ 1 คำตอบ และขอให้ตอบทุกข้อ ซึ่งแบบสอบถามนี้มีทั้ง 20 ข้อ

ตัวอย่าง

ข้อ ที่	แรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของ ภาควิชาศาสนาและปรัชญา	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
0	การเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนา และปรัชญาจะทำให้ได้ความรู้ด้านศาสนา และปรัชญามากขึ้น.....	✓....			

หลักการในการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของ
ภาควิชาศาสนาและปรัชญาของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ดังนี้

มากที่สุด	หมายความว่า	นิสิตได้รับแรงจูงใจจากเหตุผลในข้อนั้น	มากที่สุด
มาก	หมายความว่า	นิสิตได้รับแรงจูงใจจากเหตุผลในข้อนั้น	มาก
น้อย	หมายความว่า	นิสิตได้รับแรงจูงใจจากเหตุผลในข้อนั้น	น้อย
น้อยที่สุด	หมายความว่า	นิสิตได้รับแรงจูงใจจากเหตุผลในข้อนั้น	น้อยที่สุด

ข้อ ที่	แรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของ ภาควิชาศาสนาและปรัชญา	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>1) ด้านเนื้อหาวิชา</u>				
1.	วิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา มีความน่าสนใจและน่าศึกษา.....				
2.	วิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา ไม่ยาก.....				
3.	วิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา หาเรียนได้ยาก.....				
4.	วิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา มีจำนวนหน่วยกิตพอดีกับที่นิสิตต้องการ.....				
5.	วิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา มีเนื้อหาวิชาที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตได้ จริง.				
	<u>2) ด้านผู้สอน</u>				
6.	อาจารย์ในภาควิชาศาสนาและปรัชญามี บุคลิกภาพ และลักษณะน่าสนใจ.....				
7.	อาจารย์ในภาควิชาศาสนาและปรัชญาทำทาง ใจดี.....				
8.	ผลงานต่างๆ ของอาจารย์ในภาควิชาศาสนา และปรัชญาดึงดูดความสนใจให้นิสิตเลือกมา เรียน.....				
9.	อาจารย์ในภาควิชาศาสนาและปรัชญามี วิธีการสอนที่เข้าใจง่าย				
10.	ชื่อเสียง ความสามารถของอาจารย์ในภาควิชา ศาสนาและปรัชญาดึงดูดความสนใจ				

ข้อ ที่	แรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของ ภาควิชาศาสนาและปรัชญา	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
3) ด้านมิตรสัมพันธ์					
11.	เลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนา และปรัชญาเพราะเลือกตามเพื่อนๆ				
12.	เลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนา และปรัชญาเพราะเพื่อนสนิทชักชวนให้มา เรียน.....				
13.	เลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนา และปรัชญาเพราะเคยศึกษาหรือรู้จักอาจารย์ มาก่อน.....				
14.	เลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนา และปรัชญาเพราะได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ ให้มาเรียน.....				
15.	เลือกเรียนวิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนา และปรัชญาเพราะอยากรู้จักเพื่อนใหม่ๆ ต่าง คณะ ต่างสาขา.....				
4) ด้านความเข้าใจตนเอง					
16.	นิสิตต้องการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับเรื่อง ศาสนาและปรัชญา.....				
17.	วิชาเลือกเสรีของภาควิชาศาสนาและปรัชญา ที่เปิดสอนตรงกับความสนใจส่วนตัว ของนิสิต.....				
18.	นิสิตไม่เคยมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวมา ก่อนจึงต้องการมาแสวงหาความรู้ /หาคำตอบ.....				
19.	นิสิตเลือกเรียนเพราะต้องการจะได้คะแนน และเกรดดี.....				
20.	นิสิตต้องการเรียนรู้และค้นหาสิ่งใหม่ๆ ให้กับชีวิต				

ตอนที่ 3
ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

นิสิตคิดว่า อะไรที่เป็นแรงจูงใจ ที่ทำให้นิสิตตัดสินใจเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีต่างๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
